

VÖISTLUSMÄÄRUSED

J. 100/100

LASKESPORT

A-25674

*Kinnitatud NSV Liidu Spordiühingute
ja -organisatsioonide Liidu Kesknõu-
kogu poolt 10. novembril 1961. a.*

LASKESPORT

VÖISTLUSMÄÄRUSED

EESTI RIIKLIK KIRJASTUS
TALLINN 1964

7A7
L21

Originaali tiitel:

ПУЛЕВАЯ СТРЕЛЬБА
Правила соревнований
«Физкультура и Спорт»
Москва 1962

Tõlkinud K. Vitsut
Kaanejoonis E. Tali

Tartu Ülikooli Raamatukogu

I. LASKEHARJUTUSTE LIIGID JA VÕISTLUSTE ISELOOM

§ 1. Laskeharjutuste liigid

1. Laskevõistlusi korraldatakse:

a) vintpüssidest — aeglane laskmine musta südamikuga märkidele ja liikumatutele kujudele; kiirlaskmine liikuvatele kujudele;

b) püstolitest ja revolvritest — aeglane laskmine musta südamikuga märkidele ja kiirlaskmine liikuvatele kujudele.

§ 2. Võistluste iseloom

2. Laskespordis korraldatakse võistkondlikke, individuaal-võistkondlikke ja individuaalvõistlusi.

3. Individuaalseteks loetakse võistlused, kus tulemused arvestatakse iga laskuri kohta eraldi.

Võistkondlikeks loetakse võistlused, kus laskurite tulemused arvestatakse tervikuna võistkonnale.

Individuaal-võistkondlikeks loetakse võistlused, kus tulemused arvestatakse nii laskuritele kui ka võistkonnale.

4. On lubatud korrespondents- ja klassifikatsioonivõistluste korraldamine.

5. Võistluste iseloom määratakse igal üksikul juhul kindlaks võistlusjuhendiga.

II. VÕISTLEJAD

§ 3. Võistlejate vanus

6. Võistlejad jaotatakse järgmistesse vanusegruppidesse:

Noorte grupp
(tüdrukud ja poisid)

1963. aastal — 1947.—1948. a. sündinud

1964. aastal — 1948.—1949. a. sündinud

Noorsoo grupp
(neiud ja noormehed)

1963. aastal — 1945.—1946. a. sündinud

1964. aastal — 1946.—1947. a. sündinud.

Täiskasvanute grupp
Mehed ja naised 19. a. ja vanemad.

§ 4. Võistlejate lubamine võistlustele

7. Võistlustest lubatakse osa võtta laskureid, kes oskavad käsitseda relva, on täitnud võistlusjuhendis kehtestatud tingimused ja omavad arsti loa võistlustest osavõtuks.

8. Naised, noormehed ja neiud võivad võistlustel startida võistkonna koosseisus ühistel alustel meestega, neiud aga naiste ning noorte võistkonnas. Võisteldes aga vanemas vanusegrupis, ei saa nad samadel võistlustel esineda oma vanusegrupis.

Laskurid, kes antud võistlustes stardivad oma vanusegruppides, võidakse lubada klassifikatsiooninormide sooritamiseks osa võtta teiste gruppide harjutustest, kuid ainult sel juhul, kui on vabu kohti (väljaspool võistlust).

§ 5. Laskurite kohustused ja õigused

9. Laskur on kohustatud:

- a) tundma ja täitma võistlusmäärusi ja võistlusjuhendit;
- b) tundma ja täitma ohutusreegleid;
- c) järgima võistluste kodukorda;
- d) täitma kohtunike korraldusi;
- e) võistlustel esitama oma klassifikatsiooniraamatu või osavõtja pileti;

f) paluma kontrolöri kaudu proovi- ja arvestusmärkleh-
tede vahetamist ning teatama, millisest asendist ja missu-
gust seeriat (proov või arvestuslik) ta laskma hakkab;

g) pärast laskmise lõpetamist kokku koguma padruni-
kestad;

h) puhastama relva ainult selleks määratud kohas.

10. Laskuril on õigus:

a) harjutada laskeväljal (lasketiirus) vastavalt treening-
laskmiste ajakavale;

b) ettevalmistusajale harjutuse täitmiseks 5 minuti pii-
rides, pärast vahetuse väljakutset tulejoonele;

c) kasutada optilist vahendit tabamuste jälgimiseks lask-
misel ringmärki. Laskmisel siluettidele lubatakse vaatlemi-
seks kasutada optilist vahendit ainult pärast seeria lõpeta-
mist;

d) kasutada korrektori (treeneri) abi optilise vahendiga
või ilma võistlustel, millest võtavad osa ainult III ja II
järgu laskurid).

§ 6. Ohutusnõuded laskevõistluste korraldamisel

11. Laskeväljal (lasketiirudes) on keelatud võtta või
puudutada relva ilma laskuri loata, kellele relv kuulub.

12. Laskuril on keelatud:

a) viibides laskeväljal (lasketiirus) väljaspool tulejoont
võtta sisse laskeasend ja sihtida märkidele või teistele ese-
metele, samuti suunas, kus on inimesi või loomi, vaata-
mata sellele, kas relv on laetud või mitte;

b) laadida relva ja avada tuld tulejoonel ilma tulejoone
vastutavate isikute korralduseta;

c) pöörata tulejoonel relva kõrvale laskmise suunast
kõikidel juhtudel relva käsitlemisel (laskmisel, ümberlaa-
dimisel, takistusel, tõrkel vms.);

d) lasta defektidega relvast;

e) jätta relva järelevalveta.

13. Laskur on kohustatud:

a) hoidma relva (nii väljaspool tulejoont kui ka tulejoo-
nel laskmise alguseni ja pärast laskmist) laadimata ning
allalastud vinnaga või avatud lukuga; revolvril või püsto-
lit väljaspool tulejoont kandma ainult kabuuris või vasta-
vas kastikeses;

b) tulejoonel hoidma relva raua suudmega laskmise

suunas, üles või alla (nurga all mitte üle 60° laskmise suunas), vaatamata sellele, kas relv on laetud või laadimata;

c) valge lipu heiskamisel, pärast käsklust tule lõpetamiseks, inimeste või loomade ilmumisel tulistamise alale märkide rajoonis, tulistamise lõpetama, relva tühjaks laadima ja selle avatud luku või allalastud vinnaga maha asetama;

d) käsklusel «Tühjaks laadida!» laskmise vaheaegadel, pärast laskmise lõpetamist, tulejoonelt lahkumisel ja relva üleandmisel teisele isikule — relva tühjaks laadima ja veendumata, et sellesse ei jäänud padruneid.

Laskur võib:

e) sektorikohtuniku teadmisel lahkuda tulejoonelt, segamata naaberlaskureid ja kohtunikke — aeglasel laskmisel ükskõik millise lasu järele, kiirlaskmisel aga ainult seeriatega vaheaegadel;

f) pöörduda tulejoone kohtunike poole pakilistes küsimustes, mis puudutavad harjutuste täitmist; kõigil teistel juhtudel pöörduda kohtunikekogu poole ainult võistkonna esindaja kaudu.

14. Võistlejal on lubatud esineda ainult ühes kollektiivis, igas üksikus harjutuses ainult ühes võistkonnas ja lasta harjutust ainult üks kord.

Laskurit, kes ei ole registreeritud võistkonna koosseisus, võidakse kohtunikekogu poolt lubada võistlustest osa võtta individuaalselt juhul, kui see ei sega normaalset võistluste käiku ja ei ole vastuolus võistlusjuhendiga.

Võistleja ei saa olla kohtunikuks samadel võistlustel, välja arvatud juhul, kui temale on tehtud ülesandeks olla kontrollkohtunikuks.

§ 7. Esindajad, treenerid ja võistkondade kaptenid

15. Organisatsioon, kes saadab võistlejad võistlustele, määrab oma esindaja. Esindaja on võistlejate kollektiivi juhiks ja vastutab võistlejate distsipliini eest.

Esindaja võidakse määrata laskurite hulgast kõigil võistlustel, välja arvatud üleliidulised ja vabariiklikud võistlused.

16. Esindaja on kohustatud:

a) kindlustama võistlejate kollektiivi õigeaegse ilmumise võistluspaigale;

b) kindlustama võistlusmääruste, võistlusjuhendi ja kehtestatud kodukorra täitmise kollektiivi kõigi liikmete poolt;

c) määrama võistlejate hulgast võistkondade kaptenid igas laskeliigis;

d) õigeaegselt registreerima võistkonnad osavõtuks eelseisvatest harjutustest ja võtma osa loosimisest;

e) informeerima õigeaegselt kollektiivi liikmeid loosimisest, muudatustest pävakorras või võistluskavas ja kõigist kohtunikekogu korraldustest;

f) kindlustama kollektiivi liikmete õigeaegse ilmumise pidulikele üritustele (võistluste avamine ja lõpetamine, võistlejate autasustamine jms);

g) end mitte segama kohtunike korraldustesse ega vaidlema kohtunikega.

17. Esindajal on õigus:

a) pöörduda kirjalikult või suuliselt avalduste ja protestidega peakohtunike kolleegiumi poole;

b) paluda kohtunikekogu pärast esialgsete lasketulemuste avaldamist täiendavalt kontrollida oma kollektiivi laskurite üksikuid, kahtlust tekitavaid märklehti;

c) võtta nõuandva häälega osa kõigist kohtunikekogu lahtistest koosolekutest.

18. Treener organiseerib õppe-treeningulist tööd oma kollektiivi liikmetega, määrab kindlaks laskurid harjutustes, koostab iga harjutuse jaoks võistkonna ja jaotab märklauad võistlejate vahel.

Esindaja puudumisel täidab treener tema ülesandeid ja kasutab ka esindaja õigusi.

19. Treeneril on õigus tulla tulejoonele juhiste ja näpunäidete andmiseks laskurile, segamata sealjuures teisi laskureid — aeglastel laskmistel igal ajal, kiirlaskmistel — seeriate vaheaegadel.

20. Võistkonna kapten, olles ühel ajal sama võistkonna laskur, on kohustatud kindlustama võistkonnasisese distsipliini.

Esindaja ja treeneri puudumisel täidab võistkonna kapten nende kohustusi ja kasutab neile antud õigusi.

§ 8. Korrigeerija

21. Korrigeerija asub tulejoonel ja ta ei tohi segada võistlejaid ega kohtunikke.

Korrigeerijal on õigus vaadelda lasketulemusi ja abistada laskurit nõuannetega, samuti anda edasi sektorikohtunikule või kontrollkohtunikule laskuri palveid.

Korrigeerijal pole õigust end vahele segada kohtunike tegevusse.

III. KOHTUNIKEKOGU

§ 9. Kohtunikekogu koosseis

22. Kohtunikekogu kinnitatakse võistlusi korraldava laskespordiföderatsiooni (seksiooni) või vastava organisatsiooni poolt.

23. Kohtunikekogu koosseisu kuuluvad:

- peakohtunik ja tema asetäitja;
- peasekretär;
- tulejoone vanemkohtunikud ja tulejoone sektorikohtunikud;
- märkide joone vanemkohtunikud, märkide joone sektorikohtunikud;
- tulemuste arvestamise komisjoni vanemkohtunik ja kohtunikud;
- vanemkohtunik võistlejate juures ja relvakohtunik;
- vanem informatsioonikohtunik;
- võistluste arst;
- võistluste komandant.

Suure arvu võistlejate puhul määratakse asetäitjad vanemkohtunikele ja kohtunikule võistlejate juures.

24. Võistlusi juhivad peakohtunik, tema asetäitjad, peasekretär, vanemkohtunikud ja arst.

25. Vanemkohtunikel peab olema:

— üleliidulistel, vabariiklikel ja vabatahtlike spordiühingute kesknõukogude või organisatsioonide võistlustel — vähemalt vabariiklik kategooria;

— kraide, oblastite, linnade võistlustel — vähemalt esimene kategooria;

— rajooni võistlustel — vähemalt teine kategooria.

26. Kehakultuurikollektiivide võistlustel võib kohtunikekogu koosneda peakohtunikust, kes on ühtlasi tulejoone kohtunik, märkide joone kohtunikust, kes on ühtlasi tulemuste arvestamise kohtunik, ja sekretärist.

§ 10. Kohtunikekogu liikmete õigused ja kohustused

27. Kohtunikekogu juhindub võistluste korraldamisel võistlusmäärustest ja võistlusjuhendist, määrab kindlaks võistluste tehnilised tulemused ja vormistab nende põhjal võistluste dokumentatsiooni.

28. Kohtunikekogu ja peakohtunik ei või ära jätta või muuta käesolevate võistlusmääruste peatükke ja võistlusjuhendit.

29. Kohtunikekogu liikmed on kohustatud õigeaegselt ilmuma võistluspaigale, et kontrollida seadmeid, inventari ja võistluspaiku.

30. Kohtunikekogu on kohustatud õigeaegselt avaldama esialgsed ja lõplikud lasketulemused.

31. Kohtunikekogu otsused on lõplikud ja neid võib muuta organisatsioon, kes määras kohtunikekogu, või kõrgem spordiorganisatsioon ainult sel juhul, kui kohtunikekogu on rikkunud võistlusmäärusi või võistlusjuhendit.

32. Oma ülesannete täitmisel peab kohtunik kandma eraldusmärki või varrukalinti.

33. Kohtunik ei või olla antud võistlustel üheaegselt laskur, treener või esindaja, välja arvatud juhud, kui kohtunikekogu otsusega on kontrollkohtuniku kohustused pandud võistlejatele.

34. Kohtunik ei tohi abistada laskurit laskmisel ega anda talle taktilisi või meetoodilisi nõuandeid.

35. Kohtunik on kohustatud ära hoidma ja takistama kõiki võistlusmääruste rikkumisi laskurite poolt, eriti aga ohutusmääruste täitmise osas.

36. Laskurit karistanud kohtunik peab viimasele viivitamatult teatama, millise võistlusmääruste punkti rikkumise eest talle määrati karistus ning märkima karistuse kontrollkaardile.

37. Distsiplineerimatuse, võistlusmääruste või võistluskaava rikkumise eest võib kohtunikku karistada kuni võistlustest kõrvaldamiseni.

§ 11. Peakohtunik ja tema asetäitjad

38. Peakohtunik juhib võistlusi, kindlustades nende läbi viimise vastavalt võistlusmäärustele ja võistlusjuhendile.

39. Peakohtunik on kohustatud:

a) kontrollima enne võistluste algust laskevälja või laskeiiru, seadmete ja inventari korrasolekut ning vastavust võistlusmäärustele, ohutustingimusi, samuti võistlejate ja kohtunike ruumide, relvade ja laskemoona hoidmise ruumide olemasolu ja seisukorda;

b) määrama kahest-kolmest kohtunikust ja arstist koosneva komisjoni võistlejate dokumentide läbivaatamiseks vastavalt võistlusjuhendi nõuetele;

c) enne võistluste algust läbi viima kohtunikekogu nõupidamise, tutvustama kohtunikke võistlusjuhendiga ja määrama kohtunikud vastavatele tööloikudele;

d) määrama kindlaks võistluste piduliku avamise, lõpetamise ja võitjate autasustamise korra;

e) isiklikult läbi viima kohtunikekogu istungeid;

f) kohtunikekogu koosolekul läbi vaatama esitatud protestid (vt. p. 205);

g) 3 päeva jooksul pärast võistluste lõppu esitama aruande (lisa 14) võistlusi korraldanud organisatsioonile; pärast võistluste lõppu läbi viima kohtunikekogu lõppistungit, kus teha teatavaks kohtunike tööle antud hinnang.

40. Peakohtunikul on õigus:

a) võistlusi ära jätta või edasi lükata, kui nende läbiviimine võistlusmääruste kohaselt on võimatu;

b) teha muudatusi võistluste kavas, kui selleks on tekkinud äärmine vajadus;

c) kõrvaldada tegevusest kohtunikke, kes rikuvad võistlusmäärusi või ei tule toime oma kohustustega;

d) muuta kohtunike otsuseid, kui need on vastuolus võistlusmääruste või võistlusjuhendiga;

e) kõrvaldada võistlejaid, kes sihilikult või jämedalt rikuvad võistlusmäärusi või kehtestatud üldist korda.

41. Peakohtuniku asetäitjad töötavad neile määratud tööloikudel. Peakohtuniku äraolekul asendab teda üks asetäitjatest peakohtuniku õigustes.

§ 12. Peasekretär ja sekretärid

42. Peasekretär allub peakohtunikule ja vastutab sekretariaadi töö organiseerimise eest.

43. Peasekretär on kohustatud:

a) saama võistlusi korraldavalt organisatsioonilt: ajanäi-

tajad, abinõud tabamuse väärtuse hindamiseks, šabloonid ja mõõteabinõud relvade ja riietuse mõõtmiseks, kohtunike varrukalandid või märgid, võistlejate numbrid ja muu inventari, samuti märklehed, tehnilise dokumentatsiooni ja kantseleitarbed;

b) organiseerima märklehtede ettevalmistamise (šifreerimine, pealkirjad, komplekteerimine) korrastama tehnilise dokumentatsiooni (kontrollkaardid, demonstratsioonkaardid, harjutuse kaardid jm.); võistluste läbiviimiseks vajaliku inventari ja materjalide vastuvõtmise, hoidmise ja väljandmise;

c) võtma võistkondade esindajailt vastu järjekordsest harjutusest osavõtivate võistkondade nimekirjad, samuti avaldused individuaalvõistlejate kohta;

d) nimeliste registreerimislehtede ja loosimise põhjal koostama ja teatavaks tegema osavõtjate nimekirjad vahetuste kaupa (nimekirjad koostatakse viies eksemplaris);

e) peakohtuniku korralduste ja vanemkohtunike avalduste põhjal andma ülesanded komandandile laskevälja ja lasketiiru ettevalmistamiseks, arvestus- ja treeninglaskmisteks ning relvade sisselaskmiseks;

f) tulemuste arvestamise komisjonilt saabuvate lasketulemuste kaartide (kontrollkaartide) alusel koostama protokollide võistlejate ja võistkondade poolt saavutatud kohtade kohta ning pidama arvestust järgunormide täitmise ja rekordite püstitamise kohta võistlejate poolt;

g) ette valmistama peakohtunike kolleegiumile kinnitamiseks võistluste individuaalsete ja võistkondlike tulemuste protokollid, samuti materjalid protestide kohta ja rekordaktid; pidama arvestust kohtunike töö hinnete kohta ning tabelit kohtunike, tehnilise ja teenindava personali töö kohta ning esitama need kinnitamiseks peakohtunikule;

h) ette valmistama diplomid, aukirjad ja sisse kändma sportlaste klassifikatsiooniraamatuisse järgunormide täitmised ja kohtunike pileteisse nende töö hinded;

i) koostama võistluste tulemuste põhjal kohtunikekogu aruande (lisa 14);

j) hiljemalt kolme päeva jooksul pärast võistlusi ära andma võistlusi korraldanud organisatsioonile protokollid ja kõik muud kohtunikekogu poolt kinnitatud dokumendid, tehnilise dokumentatsiooni ja materiaalsed väärtused.

44. Sekretärid alluvad peasekretärile ja töötavad tema juhiste kohaselt.

§ 13. Vanemkohtunik võistlejate juures

45. Vanemkohtunik võistlejate juures vastutab võistlejate relvade, laskemoona, riietuse ja jalanõude vastavuse eest võistlusmäärustele ning treeninglaskmiste organiseerimise ja läbiviimise eest.

Vanemkohtunik võistlejate juures on vahendajaks kohtunikekogu ja võistlejate vahel.

46. Vanemkohtunik võistlejate juures on kohustatud:

a) koostama treeninglaskmiste kava ja jaotama märklaud organisatsioonide vahel; määrama treeninglaskmiste ajaks laskevälja korrapidaja;

b) teatama võistlejatele päevakava ning treening- ja võistluslaskmiste graafiku;

c) esitama sekretariaadile avalduse laskevälja või lasketiiru ettevalmistamiseks treeninglaskmisteks;

d) juhtima relvakohtuniku tööd.

§ 14. Relvakohtunik

47. Relvakohtunik allub vanemkohtunikule võistlejate juures ja töötab tema juhendite kohaselt.

48. Relvakohtunik on kohustatud:

a) kohtunikekogu poolt määratud ajal enne vastava harjutuse algust kontrollima võistlejate relvade vastavust võistlusmäärustele ja tegema vastavad märkused vahetuse lehele;

b) tulejoone vanemkohtuniku nõudmisel kontrollima võistlejate relvi harjutuse täitmise käigus otse tulejoonel;

c) viibima harjutuse täitmisel kiirlaskmises tulejoonel ja tulejoone vanemkohtuniku nõudmisel võtma osa tõrke põhjuste kindlakstegemisest.

§ 15. Informatsioonikohtunik

49. Informatsioonikohtunik informeerib võistlejaid, pealtvaatajaid ja ajakirjanikke võistlustingimustest, võistluste käigust ja tulemustest.

50. Informatsioonikohtunik on kohustatud:

a) teadma sportlikke saavutusi kõigis võistluste kavas olevates harjutustes, samuti võistlejate parimaid saavutusi ja informeerima nendest võistlejaid ja pealtvaatajaid;

b) andma informatsiooni võistluste kestel, tehes õigeaegselt teatavaks paremad tulemused ja andes ülevaate sportliku võistluse käigust;

c) avaldama kohtunikekogu korraldusi ja juhendeid, mis puudutavad võistlejaid ning võistkondade esindajaid;

d) organiseerima võistluspaigal võistlustulemuste ja kõikide kavas olevate harjutuste normatiivide, harjutuste tagajärgede tabelite, meistrite ja rekordipüstitajate märklehtede koopiote väljapanekut.

Suurtele paljude osavõtjatega võistlustele määratakse vanem-informatsioonikohtunik ja diktoriga.

§ 16. Tulejoone vanemkohtunik

51. Tulejoone vanemkohtunik allub peakohtunikule ja tema asetäitjatele. Ta koordineerib kogu tööd võistluste läbiviimisel tulejoonel ja märkide joonel.

52. Tulejoone vanemkohtunik organiseerib sektorikohtunike ja kontrollkohtunike tööd ning peab kindlustama vastava harjutuse tingimuste, võistlusmääruste ja ohutusnõuete täitmise.

53. Tulejoone vanemkohtunik on kohustatud:

a) esitama sekretariaadile nõudmise tulejoone ettevalmistamiseks ja sisustamiseks järgmiseks harjutuseks;

b) enne võistluste algust kontrollima tulejoone kaugust märkide joonest;

c) kontrollima tulejoone seadmete ja inventari korrasolekut, instrueerima sektorikohtunikke ja kontrollkohtunikke antud harjutuse täitmise tingimustest ning varustama kohtunikud vajaliku dokumentatsiooniga;

d) paigutama kohtunikud tulejoonele;

e) organiseerima järelevalve ja isiklikult jälgima võistlusmääruste täitmist laskurite poolt harjutuse kestel;

f) tulejoonel looma tingimused, mis tagaksid harjutuste normaalse täitmise;

g) andma juhiseid märkide joone kohtunikele märkide tõstmiseks ja langetamiseks laskmise algul ja pärast selle lõpetamist;

h) andma kindlaksmääratud eel- ja täitekäsklusi;

i) fikseerima kolme ajanäitajaga proovi- ja võistluslaskmiste alguse ja lõpu;

j) teatama laskuritele laskmise lõpuni jäänud aja (kui seda küsitakse);

k) harjutustes, kus aeg fikseeritakse sekundites, kontrollima perioodiliselt seadmete töö õigsust;

l) esitama peasekretärile tulejoone vanemkohtuniku õiendi, demonstratsioonkaardid ja kaardi tulejoone sektori-kohtunike ja kontrollkohtunike töö hinnetega;

Märkus. Iga vahetuse käigus saadab tulejoone vanemkohtunik kontrollkaardid tagajärgede arvestamise komisjonile (lisa 9) ja peasekretärile tulejoone vanemkohtuniku õiendi (lisa 10).

54. Tulejoone vanemkohtunikul on õigus:

a) teha võistlejale hoiatus, kui ta rikub võistlusmäärusi või käitub ebasportlikult;

b) võistlusmääruste korduval rikkumisel — kasutada rangemat karistustmäära, juhindudes käesolevate määruste VI osa § 37 p. 186;

c) võistlusmääruste jämedal rikkumisel — kõrvaldada võistleja hoiatamata antud harjutuse täitmisest, kandes sellest ette peakohtunikule;

d) kõrvaldada töölt sektorikohtunikku või kontrollkohtunikku, kui need on rikkunud võistlusmäärusi või ei tule oma tööga toime; sel juhul tuleb juhtumist viivitamatult teatada peakohtunikule.

§ 17. Tulejoone sektorikohtunik

55. Tulejoone sektorikohtunik (vähemalt üks kuue laskuri kohta) allub tulejoone vanemkohtunikule ja täidab ainult tema korraldusi; organiseerib ja kontrollib laskmist oma sektoris ja kontrollkohtunike tööd.

56. Tulejoone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut laskeharjutuse alustamiseks;

b) varustama kontrollkohtunikke dokumentatsiooniga;

c) paigutama laskurid kohtadele;

d) ette kandma tulejoone vanemkohtunikule oma sektori laskurite valmisolekust harjutuse alustamiseks;

e) kordama kõik vanemkohtuniku käsklused;

f) jälgima laskmise käigus võistlusmääruste täitmist laskurite poolt;

g) võtma kasutusele vajalikud abinõud laskmise käigus tehnilistel põhjustel tekkinud takistuste puhul (lask võõrasse märklehte, signalisatsiooni riknemine jm.);

h) jälgima kontrollkohtunike poolt täidetavate kontroll- ja demonstratsioonkaartide õiget täitmist;

i) vaidlusaluste probleemide lahendamiseks välja kutsuma tulejoone vanemkohtuniku;

j) pärast vahetuse lõppu koguma arvestuskaardid, kontrollima nende õiget täitmist kontrollkohtunike poolt ja laskurite allkirja olemasolu ning andma üle tulejoone vanemkohtunikule.

57. Tulejoone sektorikohtunikul on õigus teha laskurile märkus või hoiatus, kui viimane segab naaberlaskurit, rikub võistlusmäärusi või ohutusnõudeid; avaldada hoiatus kontrollkohtunikule, kui ta täidab halvasti oma kohustusi.

§ 18. Märkide joone vanemkohtunik

58. Märkide joone vanemkohtunik vastutab märkide joone sektorikohtunike (üks 4—6 märgi peale) ja näitajate töö õige organiseerimise ning varjendis olevate proovi- ja võistlusmärklehtede säilitamise eest.

59. Märkide joone vanemkohtunik peab kindlustama märklehtede jaotamise vastavalt märklaudade numbritele, märkide õigeaegse tõstmise ja tabamuste õige arvestuse.

60. Märkide joone vanemkohtunik on kohustatud:

a) esitama sekretariaadile nõudmise märkide joone ettevalmistamiseks ja sisustamiseks järjekordseks harjutuseks;

b) ilmuma koos oma kohtunikega õigeaegselt märkide joonele, kontrollima märkide joone seadmete ja inventari korrasolekut, instrueerima sektorikohtunikke antud harjutuse täitmise tingimuste kohta ning varustama kohtunikud dokumentatsiooniga;

c) võtma sekretariaadist õigeaegselt vajaliku arvu märklehti järgmiseks harjutuseks;

d) paigutama kohtunikud kohtadele ja välja jagama märklehed. Kui märklehtedel kasutatakse järjekorranumbreid või šifrit, siis koostatakse märklehtede jaotusleht kahes eksemplaris, ära näidates, milliste numbritega märklehed on antud millistele märklaudadele. Jaotuslehe üks eksemplar tuleb saata tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunikule;

e) kontrollima, et märkide joone rajoonis väljaspool varjendit ei oleks inimesi, seejärel heiskama punase lipu ja andma signaali märkide joone valmisolekust laskmiseks; mitte lubama kõrvaliste isikute viibimist varjendis;

f) võtma kasutusele vajalikud abinõud laskmise käigus tekkinud takistuste puhul (ei ole näidatud järjekordse lasu tabamuse väärtust, lask on sooritatud võõrasse märklehte jm.);

g) harjutuse täitmise käigus kontrollima isiklikult sektorikohtunike ja näitajate tegevuse õigsust;

h) kindlustama märkide joonel tabamuste selge ja täpse näitamise ning jälgima proovi- ja võistlusmärklehtede säilitamist;

i) kinnitama oma allkirjaga liigsete või puuduvate tabamustega märklehe enne selle mahavõtmist märklaualt;

j) märklehe üheaegsel tabamisel kahe kuuliga, liigse või puuduva tabamuse puhul kontrollima naaberlaskurite märklehti ja teatama sellest viivitamatult tulejoone vanemkohtunikule;

k) esitama peasekretärile õiendi märkide joone sektorikohtunike töö hinnetega.

61. Saatma regulaarselt märklehed tulemuste arvestamise komisjonile, lisades õiendi saadetavate märklehtede arvu kohta ja oma märkused märklehtede kohta.

62. Märkide joone vanemkohtunikul on õigus hoiatada, tõsistel juhtumitel aga kõrvaldada märkide joone kohtunikke ja näitajaid, kes rikuvad võistlusmääruisi. Kohtuniku või näitaja kõrvaldamisel tuleb sellest teatada peakohtunikule.

§ 19. Märkide joone sektorikohtunik

63. Sektorikohtunik vastutab näitajate töö organiseerimise, oma sektori proovi- ja võistlusmärklehtede säilitamise eest ning organiseerib proovi- ja võistlusmärklehtede õigeaegse ettevalmistamise.

64. Märkide joone sektorikohtunik on kohustatud:

a) kontrollima sektori valmisolekut märkide tõstmiseks;

b) juhtima ja kontrollima näitajate tööd;

c) kirjutama igale proovi- ja võistlusmärklehele enne nende mahavõtmist märklaualt tabamuste arvu ja kinnitama selle oma allkirjaga;

d) tulejoone sektorikohtuniku nõudel teatama viimase tabamuse väärtuse telefoni teel;

e) märklehel esinevate kahekordsete, liigsete või puuduvate tabamuste puhul välja kutsuma märkide joone vanemkohtuniku tabamuste arvu täpsustamiseks;

f) koguma iga seeria järel võistlusmärklehed ja need isiklikult üle andma märkide joone vanemkohtunikule, eelnevalt kinni kleepides pealiskirjad;

g) kordama kõiki märkide joone vanemkohtuniku üldkäsklusi ja tulejoone kohtunike korraldusi.

65. Märkide joone sektorikohtunikul on õigus: teha hoiatus näitajale, kes täidab lohakalt oma kohustusi; paluda märkide joone vanemkohtunikku asendada näitaja, kes halvasti täidab oma kohustusi.

§ 20. Kontrollkohtunik

66. Kontrollkohtunik vastutab sooritatud laskude täpse arvestamise ja iga lasu õige väärtuse sissekandmise eest laskuri kontroll- ja demonratsioonkaardile.

67. Kontrollkohtunik on kohustatud:

a) viibima harjutuse täitmisel laskuri läheduses ja jälgima laskmist;

b) registreerima iga sooritatud lasu kontrollkaardile, andma signaali varjendisse ja seejärel üles kirjutama tabamuse väärtuse demonratsioonkaardile;

c) pärast seeria lõpetamist teatama: «Seeria on lõpetatud!»;

d) harjutuse täitmise tingimuste ja võistlusmääruste rikkumisel laskuri poolt viivitamatult välja kutsuma tulejoone sektorikohtuniku;

e) pärast harjutuse lõpetamist alla kirjutama kontrollkaardile, võtma sellele laskuri allkirja ja kaardi üle andma tulejoone sektorikohtunikule.

68. «Duell-laskmisel» on kontrollkohtunik kohustatud:

a) kontrollima lähtejoonel, kas relv on laadimata ja vinn vabastatud;

b) jälgima võistleja õiget asendit stardis;

c) mitte lubama võistlejal avada lukku ja laadida relva enne saabumist tulejoonele;

d) «vastasmeeskonna» laskuri numbrile vastava märgi tabamise puhul katkestama laskmise;

e) pärast laskmise lõpetamist kontrollima, et relv oleks tühjaks laetud.

§ 21. Näitaja

69. Näitaja vastutab tabamuse õige ja selge näitamise eest oma numbri märklehel ning märkide joone sektorikohtunikult saadud võistlus- ja proovimärklehtede säilitamise eest.

70. Näitaja on kohustatud:

a) võtma sektorikohtunikult märklehed proovi- ja võistluslaskudeks, kleebikud tabamuste jaoks ja näitekepi;

b) kontrollima saadud märklehtede vastavust oma märklaua numbri ja asetama võistlusmärklehed laskude või laskudeseeria järjekorras;

c) kinnitama märklehe märklauale ja märkide joone sektorikohtuniku korraldusel selle üles tõstma, kusjuures proovi- või võistlusmärkleht tõstetakse üles siis, kui sellel on vastavad pealiskirjad;

d) pärast tulejoonelt saadud signaali, samuti tabamuse puhul, millele signaali ei järgne, pärast 3—5 sekundi möödumist näitama algul tabamuse väärtuse, seejärel tabamuse asukoha ning langetama märklehe; üles kirjutama tabamuse väärtuse märklehele, kinni kleepima tabamuse läbipaistva paberiga ja märklehe üles tõstma; tabamuse näitamine toimub vastavalt kehtestatud eeskirjadele (joon. 1, lk. 69);

e) märkide joone sektorikohtuniku korraldusel kordama viimase tabamuse näitamist;

f) üheaegselt kahe tabamuse tekkimisel, signaali saamisel, kuid tabamuse puudumisel, liigse või kahekordse tabamuse puhul viivitamatult küsitlema naabernäitajaid ja välja kutsuma märkide joone sektorikohtuniku;

g) märkide joone sektorikohtuniku korraldusel maha võtma ja temale üle andma võistlusmärklehe.

§ 22. Tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunik

71. Tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunik vastutab komisjoni koosseisu arvatud kohtunike töö organiseerimise ja võistlejate lasketulemuste õige arvestamise eest.

72. Tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunik on kohustatud:

a) lasketulemuste arvestamise juurest kõrvaldama isikud, kes ei kuulu tagajärgede arvestamise komisjoni koosseisu, välja arvatud peakohtunik ja tema asetäitjad;

d) läbi vaatama tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunike osavõtul vaieldavate tabamustega märklehed; vaieldava tabamuse väärtuse määravad kindlaks 3—6 komisjoni kohtunikku ja kinnitavad selle oma allkirjaga märklehel; seejuures tehtud otsus on lõplik;

c) pärast silmade arvestamist märklehtedel tegema vastavad parandused laskurite kontrollkaartidel;

d) kinnitama oma allkirjaga summaarsed lasketulemused kontrollkaartidel;

e) üle andma peasekretärile läbivaadatud lasketulemustega kontrollkaardid, ära märkides laskurite poolt saavutatud kohad;

f) isiklikult kontrollima esimesele viiele kohale tulnud laskurite märklehed, samuti rekordtulemustega märklehed;

g) esitama peasekretärile õiendi tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunike töö hinnetega.

§ 23. Tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunik

73. Tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunikud vastutavad tabamuste väärtuse kindlaksmääramise ja silmade arvestamise õigsuse eest märklehtedel; kohtunikud tegutsevad paarides — üks paar kontrollib tabamuste väärtust ja kirjutab väärtused märklehtedele; teine paar kannab väärtused märklehtedelt kontrollkaartidele.

74. Tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunik on kohustatud:

a) kindlaks määrama ja välja kirjutama märklehtedel olevate tabamuste väärtused, summeerima silmade arvu märklehtedel ja kinnitama tulemuse oma allkirjaga;

b) koos komisjoni vanemkohtunikuga määrama kindlaks vaieldava tabamuse väärtuse;

c) pärast tehniliste tulemuste kinnitamist komisjoni vanemkohtuniku poolt teha sissekanne kontrollkaartidesse.

§ 24. Võistluste arst

75. Võistluste arst kuulub kohtunikekogu koosseisu pea-kohtuniku abi õigustes ja võtab osa kohtunikekogu tööst.

76. Võistluste arst on kohustatud:

a) kontrollima arsti viisa olemasolu laskuri registreerimislehel antud võistlustele;

b) korraldama võistlejate arstlikku kontrolli võistluste käigus;

c) andma arstiabi võistlejatele ja kohtunikele haigestumiste, vigastuste jm. juhtudel ning otsustama, kas laskur võib jätkata antud harjutuste täitmist ja võistlustel edasi võistelda;

d) kindlustama meditsiinilise personali valve tulejoonel vastavalt laskegraafikule;

e) jälgima sanitaar-hügieeniliste nõuete täitmist võistluste läbiviimisel, kontrollima vee ja toiduainete kvaliteeti toitluspunktides ning võistlejate toitlustamist;

f) pärast võistluste lõppu esitama peakohtunikule aruande võistluste meditsiinilise teenindamise kohta, märkides ära haigestumis- ja vigastusjuhud.

§ 25. Võistluste komandant

77. Võistluste komandant vastutab laskmise ohutuse eest võistlustel, laskevälja või lasketiiru õigeaegse ettevalmistamise ja varustamise eest võistlusharjutusteks ja treeninguteks, samuti abiruumide ettevalmistamise ja varustamise ning tehnilise personali töö eest.

78. Komandant on kohustatud:

a) kontrollima laskevälja seadmete korrasolekut ja kindlustama ohutusnõuete rakendamise laskeväljal;

b) kontrollima ametiruumide valmisolekut ja varustama need inventariga;

c) organiseerima ametiruumide valve;

d) kontrollima ja kindlustama võistlejate, kohtunike ja teenindava personali ruumide ettevalmistamise;

e) sekretariaadi nõudmisel ette valmistama laskevälja järjekordseteks harjutusteks (sidevahendite töö, lippude paigaldamine laskmiseks, kohtade sisustamine pealtvaatajaile ja kohtunikele, valve paigutamine, näitekepid, märklaud jm.);

f) ette valmistama teadetetahvliid.

79. Komandandi käsutuses on meeskond märkide paigutamiseks ja märklehtede kleepimiseks, telefonistid ja teised tehnilised töötajad.

80. Võistluste komandant allub peakohtunikule.

IV. RELVAD, RIIETUS JA MÄRKLEHED

§ 26. Relvad ja abivahendid

81. Võistlustel lubatakse kasutada korras ja kontrollitud relvi, mis pole ohtlikud võistlejatele ja ümberolijatele, mille juures on välditud isetekkiivad lasud laadimisel ja tühjaks-laadimisel.

Kõik antud harjutuste täitmiseks määratud laskurite relvad esitatakse määratud ajal vanemkohtunikule võistlejate juures nende määrustele vastavuse kontrollimiseks.

82. Võistlustel kasutatakse järgmisi relvi:

a) armeerelvad — vintpüssid, püstolid ja revolvrivid kal. 7,62—9,65 mm;

b) vabarelvad — vintpüssid kaliibriga 5,6—8,0 mm, püstolid ja revolvrivid kaliibriga 5,6—9,65 mm;

c) spordirelvad — väiksekaliibrilised vintpüssid ja püstolid kaliibriga kuni 5,6 mm.

Vintpüssid

83. Armee vintpüss (kaliiber 5,6—8,0 mm). Vintpüssi kaal koos täägiga, ilma optilise sihikuta ja rihmata — mitte üle 4,5 kg. Pikkus täägiga — mitte üle 166 sm, täägita — 123 sm. Päästiku surve ei tohi olla alla 1,5 kg. Sihik on lahtine.

On lubatud: pimendaja kasutamine sihikul; püssilae sobitamine vintrauale; päästiku teise vedru asetamine; sihiku ja kirbu parandamine, nooniuse kasutamine kirbul ja selle aluse juures;

kasutada luku painutatud käepidet ja optilise sihiku kronsteini alust; rihma kinnitamine rihmakesega ülemises silmakeses, samuti ka sihiku juures (ilma lisarihmakeseta, kruvideta jm.).

On keelatud: relvaosade eemaldamine, konstruktiivsete muudatuste tegemine ja täiendavate vahendite lisamine.

83 a. V a b a p ü s s (kaliiber 5,6—8,0 mm, väiksekaliibriline — 5,6 mm, külgtulega). Kaal konkskabaraua ja šampinjoniga (rihmata) mitte üle 8 kg. Sihik on vaba, välja arvatud optiline.

Püssilael ei tohi olla eri kuju ega eri mõõtmeid, mis looksid tugipunkti vasakul rinnal. Šampinjoni alumise pinna kaugus vintraua õonest ei tohi olla üle 20 sm.

84. V a b a p ü s s märkide «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» laskmiseks. Kaliiber «Jooksva hirve» jaoks mitte üle 8,0 mm, «Jooksva metskitse» jaoks — 5,6 mm. Kaal (rihmata) mitte üle 4,5 kg.

Päästiku surve «Jooksva hirve» jaoks mitte alla 1,0 kg, «Jooksva metskitse» jaoks — mitte alla 0,5 kg.

Sihik vaba, välja arvatud optiline.

Laskur peab nii üksik- kui ka paarislaskudel kasutama ühte ja sama relva.

Keelatud on iselaadiva vintpüssi ja šampinjoni kasutamine.

85. Väiksekaliibriline spordipüss. Kaliiber 5,6 mm. Kaal mitte üle 4,5 kg (rihmata). Päästiku surve ei või olla alla 0,5 kg. Vintpüss peab olema seeriatoode, ümber tegemata. Sihik vaba, välja arvatud optiline.

On lubatud püssilae pikkuse kohandamine, eesmise rihmahoidja ümberpaigutus, optilise sihiku kronsteini aluse asetamine ja vintpüssi raskendamine.

On keelatud: erikujulise ja erimõõtmega püssilae kasutamine, mis looks tugipunkti vasakul rinnal; konkskabarauad, tellitav kabarauad, šampinjon ja kinnitada liistu püssilae alla.

Püstolid ja revolverid

86. Täiskaliibriline revolverpüstol (Kaliiber 7,62 mm — 9,65 mm, kesktulega). Vintraua pikkus mitte üle 15 sm. Sihtjoone pikkus mitte üle 22 sm. Päästiku surve ei tohi olla alla 1,36 kg. Sihik on lahtine.

On lubatud: kasutada spetsiaalset käepidet, mille laius täisnurga all vintrauale ei tohi olla üle 50 mm (kontrollitakse šablooniga); kümmud ja õnarused käepidemel 5 mm ulatuses profiilist (pöidla all ei piirata).

On keelatud: «nõksudega» mehhanismid või teised konstruksioonid, mis võimaldaksid sihiku või kirbu ümberasetamist ilma vastava instrumendita; kirbu viimine raua suudmest ettepoole ja sihiku viimine tahapoole raami.

86 a. Väiksekaliibriline vabapüstol (kaliber 5,6 mm). Sihik vaba, välja arvatud optiline.

On lubatud: igasuguse vormiga ja igast materjalist käepide; käerannet haaravad elastsed vahendid.

Relv peab eemalduma käest ilma mingisuguste vahendite eelneva vabastamiseta.

Vintraua õone telg peab laskmisel siluettidele olema kõrgemal käerandme ülemisest osast, kui relv on laskeasendis.

Püstoli mõõtmed laskmisel siluettidele rauaõone suudmest (kompensaatorist) kuni päästikukaitseni ei tohi ületada vertikaalis 40 mm (kirbu tipust kuni raami ja vintraua esi-osa alumise servani) koos raskuste ja muude abivahenditega.

Laskmisel siluettidele on lubatud kasutada püstolit kaaluga mitte üle 1200 g.

Püstol siluettide laskmiseks peab mahtuma suletavasse kasti, mille sisemõõtmed on $300 \times 150 \times 50$ mm.

On lubatud kasutada Margolini püstoleid, mis vastavad tehase mudelile ja on varustatud tehase kompensaatoriga, kõigil võistlustel peale üleliiduliste ja vabariiklike võistluste tingimusel, kui püstol koos vahenditega mahub kasti, mille sisemõõtmed on $300 \times 150 \times 50$ mm.

87. Väiksekaliibriline spordipüstol (kaliber — 5,6 mm). Kaal koos raskustega laskmisel mitte üle 1,5 kg. Sihtjoone pikkus mitte üle 26 sm. Päästiku surve ei tohi olla alla 0,5 kg. Sihik vaba, välja arvatud optiline.

On lubatud: kasutada spetsiaalkäepidet, mille laius, täisnurga all vintrauale, ei tohi olla üle 50 mm; kühmud ja õnarused käepidemel 5 mm ulatuses, pöidla all aga piiramata; kasutada raskusi ja ainult tehases valmistatud vintraua pidurit.

On keelatud: kirbu viimine rauasuudmest ettepoole ja sihiku viimine tahapoole raami; — kasutada «seent» käepidemel.

88. Iga liiki püstolite ja revolvrите käepideme kuju peab olema selline, et laskeasendisse tõstetud käes relva käepide puudutaks ainult käerannet.

89. Laskuril on lubatud kasutada järgmisi relvade kinnitatavaid abivahendeid:

a) püssirihma laiusega mitte üle 4 sm;

b) liikuvat konkaskabarauda ja liistu püssilae all (vabapüssil).

c) šampinjoni püstiasendist laskmisel vabapüssist, välja arvatud vintpüssid «Jooksva hirve» ja «Jooksva metskitse» laskmiseks;

d) ükskõik millise konstruktsiooniga optilist sihikut vastavalt harjutuse täitmise tingimustele;

e) asetatavat patja ülemisel kabaharjal laskmisel optilise sihikuga armeevintpüssist ja vabapüssist;

f) üht lamedat värvilist klaasi (valgusfiltrit) kõikidel mudelitel, välja arvatud armeerelvad ja spordipüstol;

g) eemaldatavad raskused vaba- ja spordirelvadel;

h) asetatavat «seent» vabapüstoli käepidemel;

i) kompensatorit (vintraua pidurit) ükskõik millise konstruktsiooniga vabapüstolil.

90. Laskuril on lubatud lasta ükskõik milliste klaasidega prillides diafragmaga, samuti vahenditega, mis katavad ühe silma.

§ 27. Laskuri riietus

91. Laskuri riietus peab olema korralik ja võimaldama kohtunikul kontrollida laskeasendit, segamata laskurit harjutuse täitmisel.

Hariliku riietuse (pesu, pealissärgi, sviitri või pintsaku, pükste) peal on lubatud kanda laskekuube ja spordipükse. Käed peavad olema laskekuuel mõlemas varrukas. Spordiühingu või -organisatsiooni embleem kinnitatakse laskekuue rinnale vasakule poole.

92. Laskekuue mõlemale varrukale ja mõlemale õlale, samuti pükste mõlemale põlvele ja istmikule on lubatud kinnitada pehmed pealised (karusnahksed, vildist, vatist, kummist jms.). Lubatakse riidele kinnitamata pealiste kasutamist küünarnukidel, põlvedel ja pükste istmikul.

Pealised varrukatel võivad ulatuda varruka ülaservast 10 sm allapoole küünarnukki. Pealise laius ei tohi ületada 16 sm.

Laskuri kuue või pükste paksus koos pealistega ei tohi kusagil ületada 10 mm (kokkupandult 20 mm).

Püssirihma libisemise vältimiseks on lubatud laskekuuele kinnitada haak või riba — pealisõmblus.

93. Jalanõud on vabad, paaris. Keelatud on lasta erilistes naelsaabastes, jäikade taldadega saabastes, spetsiaalselt laiendatud kannaosaga saabastes (alpisaabastes, mäesuusatamise saabastes jms.), säärsaabastes, mis katavad põlveõndla, viltides või viltsaabastes.

94. Kui temperatuur tulejoonel on alla -10° , lubatakse lasta poolkasukas, viltides (viltsaabastes) ja vattpükstes.

95. Laskmisel (välja arvatud harjutus AB-Д) on lubatud kasutada pehmest materjalist sõrm- või labakinnast, mis ei kata kätt kaugemalt kui 5 sm käelabast.

Kinda paksus ükskõik mis kohas ei tohi ületada 5 mm (kokkupandult 10 mm).

96. Riietusel on keelatud moodustada kunstlikke tugesid, külge õmmelda või kinnitada varjatud pealisõmblusi.

§ 28. Märklehed

97. Märklehed valmistatakse vastavalt kinnitatud näidistele ja mõõtmetele tihedast valgest paberist (vt. lisa 3). Üleliidulistest madalamatel võistlustel on erandina lubatud kasutada märklehti, mis pole valmistatud tihedast paberist.

98. Iga harjutuse proovi- ja võistlusmärklehed peavad olema samast tiraažist.

99. Musta südamikuga proovimärklehtede ülemises vasakus nurgas peab olema must triip, mis oleks tulejoonelt selgesti nähtav.

100. Musta südamikuga võistlusmärklehtede ülemises parempoolses nurgas peab olema šifr või järgmised pealiskirjad: harjutuse indeks, vahetuse nr., märklaua nr., laskeasendi nimetus. Märklehe järjekorranumbrit vasakus nurgas šifreerimisel ei kaeta.

101. Kõigi võistlejate märklehed pannakse ühekõrgusele, vastavalt laskevälja (lasketiiru) seadmetele.

On keelatud igale võistlejale üheaegselt välja panna proovi- ja võistlusmärklehti, samuti üle kahe võistlusmärklehe ühe võistleja kohta, välja arvatud harjutustes, kus nende täitmise tingimustes on ette nähtud mitme võistlusmärklehe üheaegne väljapanemine.

102. Kujundmärkides lubatakse vahetada ainult märk-
lehe keskmist osa: siluettlaskmisel — pärast 30—35 lasku,
«Jooksva metskitse» laskmisel — pärast 60—65 lasku ja
«Jooksva hirve» laskmisel — pärast 80—100 lasku.

V. LASKMISE KORD JA MÄÄRUSED

§ 29. Laskmise kord

103. Lasketiirul või üksikus isoleeritud sektoris (korido-
ris) pole lubatud üheaegselt korraldada võistluslaskmist
mitmes harjutuses, samuti üheaegselt võistlus- ja treening-
laskmisi.

104. Laskekohtade jaotus ja võistlejate laskmise järje-
kord määratakse kindlaks loosimisega:

a) kui kohti kõigile võistlejatele üheaegseks harjutuse
täitmiseks ei jätku, siis jaotatakse laskurid vahetustesse,
võimalikult võrdse arvu laskuritega igast osavõtvast võist-
konnast.

Võistkondlikel võistlustel otsustavad treenerid, milline
koht niisuguses vahetuses antakse võistkonna ühele või tei-
sele liikmele.

Võistkondade esindajad võivad häälteenamusega otsus-
tada, kas nende võistkonna laskurid asuvad kõrvuti või
jagunevad gruppidesse.

b) kui laskevälja (lasketiiru) seadmed ei võimalda ühe
harjutuse läbiviimist ühel päeval, siis see viiakse läbi osade
kaupa.

Laskmisel vintpüssist kolmest asendist jaotatakse harju-
tus 2 või 3 ossa. Esimesel päeval lastakse lamades ja põl-
velt, teisel päeval aga püstiasendist või jaotatakse harjutus
kolmele päevale — igal päeval üks asend.

c) kui harjutus koosneb kahest osast (kiirlaskmine siluet-
tidele, laskmine revolvrast ringmärki ja siluetele, laskmine
märgile «Jooksev hirv», «Jooksev metskits» jt.), siis lase-
vad kõik osavõtjad esimesel päeval harjutuse esimest osa
ja teisel päeval teist osa.

Sel juhul viiakse loosimine läbi ainult esimeseks päevaks,
teisel päeval alustab laskmist eelmise päeva keskmine vahe-
tus, siis temale järgnenud vahetus jne. Laskmisel «Jooks-
vale hirvele» ja «Jooksvale metskitsele» toimub loosimine
igaks võistluspäevaks.

105. Võistlusi aeglases laskmises on lubatud läbi viia tingimusel, kui loosimisega on kindlustatud igas vahetuses vähemalt kahe organisatsiooni võistlejate osavõtt. Kiirlaskmises «5 + 5» peab igas sektoris olema 4—6 võistlevate võistkondade laskurit. Võistlused kiirlaskmise teistes harjutustes viiakse läbi igast võistkonnast võrdse arvu laskurite määramisega igasse vahetusse.

106. Võistkondade koosseisud antud harjutuse täitmiseks (vt. lisa 5) esitatakse sekretariaadile kohtunikekogu poolt kindlaksmääratud tähtaegadel.

107. Laskmine toimub 10-lasulistest võistlusseeriates. Üksikutes harjutustes on seerias lubatud lasta teistsugune arv laskusid, vastavalt harjutuse täitmise tingimustele. Üleminek järgmisele seeriale on lubatud alles pärast eelmise seeria lõpetamist.

108. Proovilaskusid on lubatud sooritada selleks määratud ajal, harjutustes aga, kus aeg proovi- ja võistluslaskudeks on ühine — ükskõik millise arvestusliku seeria algul samast asendist, millisest lastakse järgnev, arvestatav seeria.

109. Laskmisel väiksekaliibrilisest vintpüssist on lubatud igasse proovimärklehte lasta mitte üle 5 ja teistest relvadest mitte üle 10 lasu.

Tabamuste väärtuste üleskirjutamine ja kinnikleepimine proovimärklehtedel peab olema samasugune nagu iga harjutuse võistlusmärklehtedel. Laskude arv võistlusmärklehte määratakse harjutuse täitmise tingimustega (vt. VIII osa).

Liigsete tabamustega proovimärklehed, samuti nende tabamustega, mis on arvestatud antud märklehte eksilasud sooritanud laskuritele, antakse üle tagajärgede arvestamise komisjonile, ära näidates harjutuse indeksi, vahetuse numbri, märklaua numbri ja laskeasendi.

110. Iga lask (ka juhuslik) võetakse kontrollkohtuniku poolt arvesse ja selle kordamine ei ole lubatud olenemata sellest, kas lask sooritati laskuri tahtel või mitte, välja arvatud juhud, mis on ette nähtud (p. p. 172 ja 177).

111. Laskurit pole lubatud segada, kui ta ei riku määrusi. Relvade, riietuse kontrollimine tulejoonel peab toimuma laskuri puhkeajal või seeriade vaheaegadel. Laskeasendit kontrollitakse laskurit ja tema naabrit segamata. Juhised määruste rikkumiste kõrvaldamiseks tuleb põhiliselt anda treenerile ja ainult viimase puudumisel laskurile endale, kuid laskude vaheaegadel.

Laskurit võib sihtimisel peatada ainult siis, kui see on vajalik laskmise ohutuse kindlustamiseks.

112. Püistolite automaatika kontrollimine enne laskmist siluettidele on lubatud ainult selleks eraldatud kohas, vastavalt treeninglaskmiste graafikule.

113. Relvi ja sihtimisseadeldisi harjutuse täitmisel käsitseb laskur iseseisvalt. On lubatud relva jahutamine nii laskuri tulejoonel kui ka väljaspool tulejoont.

114. Kõik tulejoonel tekkinud takistused kõrvaldab laskur iseseisvalt, pidades silmas ohutusnõudeid.

Erijuhtudel võib laskur sektorikohtuniku laol kasutada treeneri, relvameistri või mõne teise isiku abi, takistamata naaberlaskureid ning kohtunikke.

115. Iga laskuri lasketulemused tuleb teatavaks teha üldsusele nende paigutamiseiga informatsioonitahvlile võimalikult kiiresti pärast iga seeria lõpetamist.

§ 30. Laskurite asendamine

116. Võistlejaid võib asendada võistkonna esindaja või treeneri poolt sekretariaadi kaudu. Vormistatud avaldus asendamiseks antakse üle tulejoone vanemkohtunikule enne käsklust «Tuld!» esimese vahetuse laskuritele, kes täidavad antud harjutust.

117. Kui võistlustest võtavad osa põhitööst (õpingutest) vabastamata laskurid, võib avaldusele allakirjutanud isik paigutada laskureid antud võistkonna ühest vahetusest teise nendele kohtadele, mis loosimisel langesid antud võistkonnale võistkondlikus arvestuses; individuaallaskureid vahetusest vahetusse nendele kohtadele, mis loosimisel langesid antud võistkonnale individuaalvõistlusteks. Vahetamisest tuleb ette kanda tulejoone vanemkohtunikule.

Laskuri tulemust arvestatakse ka sel juhul, kui sekretariaadis vormistatud asendamise avaldus antakse üle tulejoone vanemkohtunikule antud vahetuse laskmise kestel.

118. Laskuri äkilisel haigestumisel (ei tekita kahtlust kohtunikes või on tõestatud arsti poolt), mis ei võimalda laskuril jätkata alustatud harjutuse täitmist, on tulejoone vanemkohtuniku loal õigus haigestunud võistlejat asendada varulaskuriga, kes pole lasknud antud harjutust.

Laskuril, kes jätkab antud harjutust, on õigus täiendavatele proovilaskudele (kahele lasule — aeglasel laskmisel,

ja seeriale — kiirlaskmisel) tingimusel, et need kasutatakse esimeste laskudena oma laskmisel.

Võistlustelt välja langenud ja teda asendava laskuri summaarne lasketulemus arvestatakse ainult võistkondliku tulemusena.

Üksikute asendite täielikud lasketulemused, mis on saavutatud asendatud laskuri poolt, arvestatakse tema isikliku tagajärjena.

§ 31. Laskmise aeg, käsklused tulejoonel, hilinemised

119. Laskmine jaguneb aeglaseks laskmiseks ja kiirlaskmiseks.

Aeglaseks nimetatakse laskmist, kus lasu sooritamiseks antakse aega üks minut või enam. Aeglane laskmine toimub harilikult musta südamikuga märklehtedesse.

Kiirlaskmiseks nimetatakse laskmist, kus lasu sooritamiseks lubatud aeg mõõdetakse sekundites või sekundi murdosades. Kiirlaskmist sooritatakse harilikult kujundmärklehtedesse.

120. Võistluslaskmine algab ja lõpeb kohtunikekogu poolt määratud ajal, tulejoone vanemkohtuniku käskluse (signaali) järgi.

121. Kui harjutust täidetakse mitmes vahetuses, siis iga vahetuse laskmise algus näidatakse võistluste kavas.

122. Järgmise vahetuse laskmist võib alustada enne määratud aega tingimusel, kui kõik laskurid on kohale ilmunud ja on nõus laskmist alustama.

123. Aega arvestatakse aeglasel laskmisel kolme kronomeetri järgi käsklusest «Tuld» kuni käskluseni «Lõpp» ning kiirlaskmisel (automaatseadeldiste puudumisel) kolme stopperiga, vastavalt harjutuse täitmise tingimustele.

a) Märklehtede pööramise ja näitamise aeg automaatseadeldistel «Siluetid», samuti märkide «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» jooksu aega tuleb perioodiliselt kontrollida enne võistlusi ning 2—3 korda iga laskuri laskmise kestel.

b) kui kellade või stopperite näitades tekib vahe, siis jäetakse arvestamata suurim ja väiksem aeg, faktiliseks ajaks arvestatakse kolmanda (keskmise) kella või stopperi näit.

On soovitatav, et üks kell oleks tulejoone vanemkohtuniku laual või selle lähedal, et kõik soovijad saaksid seda jälgida.

c) Sektorikohtunik (vanemajamõõtja) peab iga kord võrdlema kõigi kolme stopperi aegu.

Stopperid lüüakse nullile ainult sektorikohtuniku (vanemajamõõtja) korraldusel.

124. Võistlustel sooritatav tegevus relvaga võib toimuda ainult kohtuniku käskluse või märguande järgi.

Laskespordis kehtivad järgmised käsklused: «Valmistuda!», «Laadida!», «Tähelepanu!», «Tuld!», «Lõpp!», «Tühjaks laadida!».

Käsklus «Valmistuda!» antakse pärast laskurite väljakutumist tulejoonele.

Käsklus «Laadida!» antakse 5 minutit pärast käsklust «Valmistuda!»

Käsklus «Tuld!» antakse aeglasel laskmisel 2—3 sekundit pärast käsklust «Laadida!». Kiirlaskmisel aga pärast seda, kui laskurid on teatanud valmisolekust.

Harjutuses «5 + 5» antakse järgmised käsklused: «Valmistuda!» — kogu vahetusele;

«Laadida!», «Kabad!», «Tähelepanu!», «Tuld!», «Lõpp!», «Tühjaks laadida!» — igale sektorile järjekorras.

Käsklus «Tuld!» antakse 2—3 sekundit pärast käsklust «Tähelepanu!».

Harjutuses «Duell-laskmine» antakse järgmised käsklused:

«Startil!», «Tähelepanu!» ja 2—3 sekundi pärast «Marss!». Käskluseks «Marss!» võib olla gongi- või kella- lөөk jne.

Käsklus «Lõpp!», «Tühjaks laadida!» antakse pärast kõikide märkide kadumist ühes sektoris või 30 sekundi möödumisel pärast käsklust «Marss!».

Harjutustes «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» antakse järgmised käsklused: «Valmistuda!», «Laadida!», «Lõpp!», «Tühjaks laadida!». Enne märgi liikumise algust riputatakse iga kord üles näitekepp, mis tähendab «Tähelepanu!».

Kiirlaskmisel siluutile ja viiele siluutile antakse järgmised käsklused:

«Valmistuda!» ja «Tuld!» kogu vahetusele;

«Laadida!» ja «Tühjaks laadida!» — igas sektoris, vastavalt laskurite valmisolekule.

«Lõpp!», «Tühjaks laadida!» — kogu vahetusele pärast laskmise lõpetamist kõigil seadeldistel.

Käsklusi «Lõpp!» ja «Tühjaks laadida!» võib anda ka

enne määratud aega, kui kõik laskurid on lõpetanud laskmise.

Laskmisel varjendita lasketiirus, kui iga seeria jaoks antakse eri aeg, antakse käsklused «Valmistuda!» enne harjutuse täitmise algust, käsklused «Laadida!» ning «Tuld!» iga seeria eel, «Lõpp!» ja «Tühjaks laadida!» pärast igale seeriale määratud aja lõppemist.

Kõikidel laskmistel võib kohtunik käsklusega «Jätta!» (samuti kiiresti järgnevate gongi- või kellalöökidega jne.) muuta varem tema poolt antud käskluse.

Käskluse «Tuld!» muutmiseks — tuleb anda käsklus «Lõpp!» ja «Tühjaks laadida!»

125. Ilmuvate ja liikuvate märkide pihta laskmisel on märgi ilmumine käskluseks «Tuld!».

Käskluseks «Lõpp!» on märkide pöördumine serviti või nende varjumine.

Laskmisel eelneva jooksuga (roomamisega) on lubatud tuld avada ainult pärast laskuri jõudmist tulejoonele.

126. Kui laskur hilineb aeglase laskmise alguseks, kus proovi- ja võistluslaskudeks antakse üldine aeg, siis lubatakse ta tulejoone sektorikohtuniku poolt võistlustele antud harjutuse täitmise lõpuni jäänud ajavahemikul.

Kui laskur hilineb seeria (asendi) alguseks aeglase laskmise nendes harjutustes, kus proovi- ja võistlusseeriade või asendite järjekord on kindlaks määratud ja kohustuslik, siis kaotab ta õiguse lasta vahelejäänud seeriaid (asendeid) ja teda lubatakse võistelda alates sellest seeriast (asendist), mida hakkavad laskma antud vahetuse laskurid;

Kiirlaskmises, kus vahetuses laseb üheaegselt mitu laskurit, kaotab hilinenud laskur õiguse lasta vahelejäänud seeriaid ja teda lubatakse tulejoone sektorikohtuniku poolt võistlustele kuni käskluseni «Laadida!» järgmise seeria laskude sooritamiseks.

Kiirlaskmisel, kui vahetuses laseb ainult üks laskur ning viimane pole ilmunud tulejoonele pärast kahekordset väljakutset ühe minuti jooksul, kaotab ta õiguse terve harjutuse või harjutuse МП-8 selle osa ning harjutuste «Jooksva hirve» ja «Jooksva metskitse» seeria täitmiseks, millele ta hilines ning tulejoonele kutsutakse järgmine laskur.

Kui järgmine laskur puudub, siis viimane õigust laskmiseks ei kaota; kuulutatakse välja vaheaeg ja laskmist jätkatakse järjekorras oleva laskuri väljakutsega vastavalt võistluste ajakavale.

127. Kiirlaskmisel (välja arvatud «duell-laskmine») antakse aega järgmise seeria laskmise ettevalmistamiseks pärast käsklust «Laadida!» 2 minutit.

Kui laskur pidurdab sihilikult laskmise algust, annab tulejoone vanemkohtunik (sektorikohtunik) talle veel 1 minuti aega ettevalmistuseks, selle aja möödumisel alustab märklehe (märklehtede) näitamist (liikumist) vaatamata sellele, kas laskur on valmis laskmist alustama või mitte. Sihilikult laskmist pidurdavat laskurit karistatakse tagajärje vähendamiseks 2 silma võrra.

§ 32. Vaheajad laskmisel

128. Kui laskmist on ilmselt võimatu jätkata (tihe udu, vihm, lumesadu, tugev tuul jms), katkestab tulejoone vanemkohtunik peakohtuniku või tema asetäitja loal harjutuse täitmise, märkides ära aja, mil anti käsklus tule lõpetamiseks.

Katkestatud harjutust tuleb jätkata ja see lõpetada samal päeval. Kui samal päeval pole võimalik harjutust lõpetada, siis viiakse harjutuse jätkamine peakohtuniku korraldusel üle järgmisele päevale.

Kõik vaheajani sooritatud lasud arvestatakse.

129. Kui laskmine on katkestatud käesolevate määruste 128. punktis ettenähtud põhjustel või laskurist olenematutel tehnilistel põhjustel üle 10 minuti, on võistlejal õigus lasta kaks täiendavat proovilasku, milliseid ta võib sooritada vahetult enne katkestatud harjutuse jätkamist. Kui laskur kasutab seda õigust, siis suurendatakse temale lubatud laskmise aega kahe lasu keskmise aja võrra, vastavalt täidetava harjutuse tingimustele.

Kiirlaskmisel antakse sel juhul täiendav seeria proovilaske (jookse).

Vaheajad laskmisel varjendita lasketiirus, mis tekivad märklehtede vahetamisest ja on märgitud harjutuse täitmise tingimustes, ei ole sunnitud vaheajad ning ei anna õigust täiendavatele proovilaskudele.

130. Üle ühe minuti kestnud vaheajad laskmisel, milles pole süüdi võistleja (märgi või seadmete korratus, õnnetusjuhtum jms.) võetakse laskuri nõudel tulejoone sektori-kohtuniku poolt arvesse kui sunnitud vaheajad ja laskur saab täiendavalt aega, mis on võrdne tekkinud vaheajaga. Õnnetusjuhtumi puhul laskuriga antakse täiendav aeg ka

naaberlaskurile, kui viimane oli tekkinud juhtumi tõttu sunnitud laskmise katkestama.

131. Võistleja süü läbi aeglasel laskmisel tekkinud vaheaegu, samuti korrastamata relva või padrunit tõttu tekkinud vaheaegu ei arvestata ja nad ei anna õigust laskmise aja pikendamiseks.

132. Kui harjutuste ПВ-6 ja МВ-6 laskmisel tehakse vaheaeg einetamiseks (lõunaks), siis peab tulejoone vanemkohtunik 10 minutit enne vaheaega teatama: «Vaheajani on jäänud 10 minutit» — pärast seda on märklehtede vahetamine keelatud.

Kui laskur ei jõudnud 10-lasulist seeriat lõpetada vaheajaks, antakse talle veel 5 minutit (tema aja arvel pärast vaheaega), et lõpetada seeria. Kui 10-lasuline seeria jääb lõpetamata ka sel juhul, peab laskur seeriat jätkama pärast vaheaega ilma proovilaskudeta.

Kui algab vaheaeg, lastakse kõik märgid alla, välja arvatud need, millele tulejoone vanemkohtuniku poolt on lubatud 5 minuti jooksul lõpetada seeria.

§ 33. Laskeasendid

133. Laskmine vintpüssist toimub lamades-, põlvelt- ja püstiasendist. Püstolist, revolvrist ainult püsti.

133. a. Laskeasend lamades käelt.

Laskur lamab maapinnal (on lubatud ükskõik millise kehaosa alla panna alusriie või matt). Üks või mõlemad küünarnukid toetuvad maapinnale, alusriidele või matile.

Relva hoitakse käte, õla ja põsega.

Käelaba alumine külg peab olema sama käe küünarnukist vähemalt 15 sm kõrgemal, püssilae kukal või konkskabaraud, samuti küünarvars ja laskekuue varrukad peavad olema selgesti eraldatud maapinnast (alusriidest, matist) ja asuma 5 sm kaugusel vasakust ning 10 sm kaugusel paremast küünarnukist.

Püssilaad, päästiku kaitse ja padrunisalv ei tohi puudutada rihma või laskuri vasaku käe varrukat. Parema käsi või parema varrukas ei tohi puudutada rihma, samuti laskuri vasakut kätt või vasakut varrukat.

On lubatud püssirihma kasutamine vasaku käe toeks.

On keelatud lohukeste kasutamine küünarnukkide jaoks.

Märkus. Väljendus «Vasak» või «Parem» peab vastavalt muutama nende jaoks, kes lasevad vasakult õlalt.

134. Laskeasend lamades käelt «duell-laskmisel».

Laskur lamab maapinnal, puudutades seda küünarnukide, põlvede ja rinnaga. Relva hoitakse käte, õla ja põsega. On lubatud püssirihma kasutamine vasaku käe toeks.

135. Laskeasend lamades toelt.

Laskur lamab maapinnal (on lubatud ükskõik millise kehaosa alla panna alusriie või matt). Üks või mõlemad küünarnukid toetuvad maapinnale, alusriidele või matile.

Relva hoitakse käte, õla ja põsega, kusjuures vasak käsi võib hoida relva ükskõik millisest kohast.

Relv võib mis tahes kohaga vahetult lamada toel või toel lamava vasaku käe peepesal.

Püssilaad peab selgelt eralduma maapinnast (alusriidest, matist).

On keelatud:

kinnitada relva toele;

kinnitada tugi, või luua sellele täiendav tugi;

kasutada püssirihma.

136. Laskeasend põlvelt.

Laskur istub jalakannal või kõverdatud parema jala labal.

Parema jala varbad (laba) ja põlv, samuti vasaku jala tald toetuvad maapinnale (alusriidele või matile, mida võib kasutada ühe, kahe või kolme tugipunkti all — varvaste, põlve või jalalaba all — vastavalt laskuri soovile). Vasaku käe küünarnukk toetub vasakule põlvele. Küünarnukk võib nihkuda põlykedrast ette- või tahapoole mitte üle 10 sm.

Relva hoitakse käte, õla, põse ja rinna parempoolse osaga.

Püssilaad, päästiku kaitse ja padrunisalv ei tohi puudutada püssirihma või vasaku käe varrukast. Parem käsi ei tohi puudutada püssirihma, laskuri vasakut kätt või vasakut varrukast.

On lubatud:

asetada parema jala pealse alla muhv-kotike, kuid põlv ja varbad peavad toetuma maapinnale (alusriidele, matile) ja jalalaba ei tohi painutada vertikaalasendist kõrvale üle 45°;

kasutada püssirihma vasakul käel.

On keelatud:

asetada muhv-kotikest või muid alustugesid parema jala-

pealse alla, kui jalalaba on painutatud vertikaalasendist kõrvale üle 45°;

puudutada istmikuga muhv-kotikest või maapinda (alusriiet, matti);

panna vasaku jala põlve ja parema jala kanna alla riidehõlma või muid esemeid (välja arvatud lubatud);

panna vasak küünarvars vasaku jala reiele või toetuda sellele rinnaga.

137. Laskeasend püsti.

Laskur seisab maapinnal või alusriidel. Relva hoitakse käte, õla, põse ja parempoolse rinnaga.

On lubatud hoida vasakut küünarnukki vastu keha.

On keelatud:

kasutada püssirihma;

laskmisel märgile «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» suruda vasakut kätt vastu keha;

vöötada laskurkuube, kasutada vasaku külje tasku sisu selleks, et moodustada vasakule käele kunstlikku tuge jms.

kasutada kinniteid, haake vms. laskekuuel allpool vööd (särgil, harilikul kuuel).

138. Laskeasend püsti revolverpüstolist.

Laskur seisab maapinnal. Relva hoitakse ühe käega.

On keelatud:

vöötada laskekuube allpool vööd;

toetada relva hoidvat kätt teise käega;

suruda relva hoidva käe õlapoolset osa vastu keha;

puudutada mingi relva osaga kätt randmest kaugemal;

puudutada varrukaga relva käepidet;

kanda laskmisel relva hoidva käe randmel käekella, käevõru või mõnda muud sidet.

139. Laskmine kõigist asendeist.

Laskur peab asuma tulejoonel nii, et relva rauasuue oleks eespool tulejoone eesmist piiri.

On keelatud:

nihkuda laskmiseks ettepoole oma tulejoont;

püstitada varjeid, mis ei võimalda jälgida laskurit ja loovad ühtlasi täiendava kaitse tuule, päikese või sademete eest;

puudutada relvaga või sellele kinnitatud abivahenditega kõrvalisi esemeid või tuge (välja arvatud need harjutused, kus tugi on lubatud);

puudutada keha, jala, käe või riietusega ümbritsevaid esemeid;

asetada püssilaadi riidehõlma alla;
laskmisel lamades või põlvelt kokku rullida või kokku
panna alusriiet või matti.

VI. TAKISTUSED, VEAD, MÄÄRUSTE RIKKUMINE, PROTESTID

§ 34. Takistused, tõrked, relva rikked

140. Takistuseks nimetatakse relva mingi mehhanismi riket, mille tagajärjel laskmine ei alanud või algas enneaegselt.

141. Igasuguste laskeharjutuste täitmisel võib laskur oma äranägemisel vahetada relva täiendavate proovilaskudeta, kandes sellest ette tulejoone sektorikohtunikule. Relv peab olema sama tüüpi ja sama kaliibriga ning kontrollitud võistlejate juures asuva kohtuniku poolt.

Laskmisel märkidele «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» võib relva vahetus toimuda tulejoone vanemkohtuniku loal ainult relva korratuse, purunemise või osade deformatsiooni korral (laskurist olenemata põhjustel), seejuures peab relv olema sama mudeli ja kaliibriga.

Relva vahetamine kõigil laskmistel selle purunemise või osade deformeerimise korral annab laskurile õiguse täiendavateks proovilaskudeks, mida võib sooritada ainult vahetult enne harjutuse jätkamist uuest relvast:

aeglasel laskmisel — 2 täiendavat proovilasku;
kiirlaskmisel — 2 täiendavat märgi proovijooksu või täiendav seeria proovilaske.

142. Takistusi proovilaskudel ei arvestata ja täiendavat aega (jookse, seeriaid) ei anta.

143. Kui laskur jõuab takistuse puhul relva ümber laadida ja laskmist jätkata, siis kõik tema poolt antud seeria jaoks määratud ajal sooritatud lasud arvestatakse ilma karistussilmadeta.

144. Kui laskur arvab, et takistus pole tekkinud tema süül, peab ta asetama relva selle mehhanisme puudutamata enda ette ja kutsuma sektorikohtuniku relva ülevaatamiseks.

145. Takistuse puhul aeglasel laskmisel (välja arvatud laskmisel musta südamikuga märgile harjutustes ПП-4, ПП-5, МП-4 ja МП-5) täiendavat aega ei anta.

Takistused ei anna laskurile õigust harjutuse ümberlaskmiseks (ümberjooksuks).

146. Kui takistusel kiirlaskmisel ei suuda laskur takistust kõrvaldada 5 minuti jooksul arvates selle avastamisest, siis määrab tulejoone vanemkohtunik (sektorikohtunik) selle aja möödumisel aja (vahetuse) katkestatud seeria (järjekorra) lõpetamiseks ja kutsub tulejoonele järgmise laskuri.

147. Kui kiirlaskmisel harjutuses «5 + 5» polnud takistuses süüdi laskur, annab sektorikohtunik talle võimaluse antud seeria ümber lasta koos laskuritega ühest naabersektorist.

Lõpetamata seeria tabamused annulleeritakse ja arvesse läheb laskuri uus tagajärg.

Taoline ümberlaskmine on lubatud ainult üks kord harjutuse täitmise jooksul.

Kui takistuses oli süüdi laskur, pole tal õigust ümberlaskmiseks või katkestatud seeria lõpetamiseks ja kõik samas seerias sooritamata lasud loetakse möödalaskudeks.

148. Kui üksiklaskudega laskmisel märkidele «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» teeb tulejoone vanemkohtunik (sektorikohtunik) kindlaks, et takistuses pole süüdi laskur, siis korratakse märgi jooksu.

Kui aga takistuses oli süüdi laskur, märgi jooksu ei korrata ja sooritamata lask loetakse möödalasuks.

149. Kui takistus paarislaskudel märgile «Jooksev hirv» tekkis esimesel lasul ja laskur ei olnud selles süüdi, korratakse märgi jooksu.

Kui takistus juhtus teisel lasul, siis esimese lasu tabamus annulleeritakse, märgi jooksu korratakse ja laskurile arvestatakse uus tulemus.

150. Kui takistus paarislaskudel tekkis laskuri süü tõttu esimesel lasul, siis märgi jooksu ei korrata ja laskurile arvestatakse kaks möödalasku.

Kui takistus tekkis laskuri süü tõttu teisel lasul, siis märgi jooksu ei korrata ja laskurile arvestatakse esimese lasu tagajärg, kuna teine (sooritamata) lask arvestatakse möödalasuks.

151. Õiguse märkide «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» kordusjooksuks võib anda takistuses mitte süüdi olnud laskurile ainult üks kord arvestuslaskude seerias.

Kõik edasised takistused, kuigi antud seerias ei olnud süüdi laskur, lahendatakse pp. 148 ja 150 alusel.

152. Kui laskmisel revolverpüstolist musta südamikuga märklehte harjutustes ПП-4, ПП-5, МП-4 ja МП-5 tekkis takistus laskurist olenemata ja selle teeb kohtunikekogu kindlaks, antakse laskurile täiendavalt aega — üks minut igale lasule.

153. Kui laskmisel revolverpüstolist siluettidele harjutustes ПП-2, ПП-5, МП-2 ja МП-5 on sektorikohtunik teinud kindlaks, et takistuses pole süüdi laskur, lubab ta takistuse kõrvaldada, relva uuesti laadida ja jätkata katkestatud seeriast kohtuniku poolt määratud vahetuses.

154. Iga kord, kui laskmine revolverpüstolist musta südamikuga märklehte ja siluetele harjutustes ПП-2, ПП-4, ПП-5, МП-2, МП-4 ja МП-5 katkestatakse takistuse tõttu, milles laskur pole süüdi ja relv esitatakse sektorikohtunikele ülevaatamiseks, katkestatud seeria silmade summast arvatakse maha 2 karistussilma.

155. Kui laskmisel revolverpüstolist musta südamikuga märklehte ja siluetele harjutustes ПП-2, ПП-4, ПП-5, МП-2, МП-4 ja МП-5 teeb sektorikohtunik kindlaks, et takistus tekkis laskuri süü läbi, takistuse tõttu sooritamata jäänud lask loetakse möödalasuks ning seerias järele jäänud lasud sooritab laskur kohtuniku korraldusel; laskmisel musta südamikuga märklehte antakse täiendav aeg — üks minut igale lasule.

156. Kui laskmisel püstolist viiele siluetele teeb sektorikohtunik kindlaks, et takistus tekkis laskuri süü läbi, siis kõik veel sooritamata lasud antud seerias loetakse möödalasudeks.

157. Kui laskmisel püstolist viiele siluetele teeb sektorikohtunik kindlaks, et takistuses pole süüdi laskur, siis lubatakse tal katkestatud seeriast korrata.

158. Katkestatud laskudeseeria tulemuste lõplikul arvestamisel võetakse arvesse ainult halvemad tabamused, sealhulgas ka möödalasud igast viiest märklehest.

159. Harjutuses «30 võistluskasku» püstolist viiele siluetele on ümberlaskmine takistuste tõttu, milles pole süüdi laskur, lubatud mitte üle kahe korra.

Kõik järgmised takistused, milles pole süüdi laskur, arvestatakse laskuri süü läbi tekkinud takistustena vastavalt p. 156.

160. Juhul kui püstol avas automaattule ringmärgile või ühele siluetele harjutustes ПП-2, ПП-4, ПП-5, МП-2, МП-4

ja MII-5, seeria annulleeritakse ning laskuril lubatakse pärast relva korrastamist seeriat korrata, kuid ainult nelja lasuga.

Kui automaattuli tekkis harjutuste MII-7 ja MII-8 täitmisel, võib laskur pärast relva parandamist, kui tal selleks on õigus, seeriat korrata. Kui automaattuli tekkis neljandal lasul, loetakse seeria lõpetatuks ja viies lask arvestatakse möödalasuks. Kui taoline juhust tekkis varem, siis märgil, millest algas automaattuli, jäetakse arvestamata halvem (halvemad) tabamus, järgmises märgis aga arvestatakse üks möödalask. Ümberlaskmisel arvestatakse igas märgis üks, halvim tabamus.

161. Takistusteks, milles laskur pole süüdi ja mis annab õiguse ümberlaskmiseks, loetakse järgmised juhud (tingimusel, et laskur ei puudutanud relva lukku ja kaitsevinna):

a) kuul jäi peatuma rauaõõnde, padruni kapsli põhjal on lööknõela jälg;

b) padrun, padrunist, padrunikapsel või mõni muu ese kiilus relva mehhanismi (lukku);

c) murdus või deformeerus mingi osa, mille tõttu relv lakkas töötamast, teda ei saa ümber laadida;

d) iselaadival relval ei läinud järgmine padrun pärast lasku padrunist;

e) padrunist ei eemaldu.

162. Takistusteks laskuri süü tõttu, mis ei anna õigust ümberlaskmiseks, loetakse:

a) kaitseriiv ei seisa olukorras «tuli»;

b) päästiku tagasiliikumise piiraja takistab lasku;

c) laskur ei vabastanud päästikut pärast lasu sooritamist;

d) laskur unustas: riivistamata padrunist, saata padrunit padrunist, sulgeda luku täielikult, viia päästiku laskeolukorda;

e) vintpüssi ümberlaadimisel ei ole järgmine padrun lükatud padrunist (padrunist ei ole padrunit);

f) laskmisel kukub välja padrunist või padrunist kaas;

g) padrunist ei vasta relva mudelile;

h) relva mehhanismist on kõrvaldamata liigne määre või mustus, mis takistab laskmist;

i) relva mehhanism on valesti viimistletud või kokku pandud;

j) laskur unustas padrunisalve laadimata või laadis selle vähema arvu padrunitega kui ette nähtud või pillas padruni maha sulgemata padrunisalvest;

k) päästemehhanismi ebaõige viimistlemise tagajärjel tekkinud automaattuli;

l) laskur püüdis kõrvaldada takistust, puudutas relva mehhanisme või kaitsevinna enne relva esitamist kohtunikule ülevaatamiseks.

163. Et kindlaks teha, kas anda laskurile ümberlaskmise õigus või mitte, peab sektorikohtunik relva takistuse puhul üle vaatama vastavalt pp. 161 ja 162.

§ 35. Vead ja takistused aeglasel laskmisel

164. Eksilasus puhul võõrasse märklehte, arvestatakse laskurile lasu väärtus, kuid sellest arvestatakse maha 2 karistussilma järgmistel juhtudel:

a) kui iga tabamus kõikidel märklehtedel on kleebitud või iga lask märgiti näitaja poolt märklehele ning varjendi-kohtunik võib kindlaks teha liigse tabamuse olemasolu ja selle väärtuse;

b) kui märklehes on üks tabamus ja laskur, kelle märkleht see on, pole lasknud;

c) kui on kindel, et tabamused on tekkinud erikaliibrilistest kuulidest.

Märkide joone vanemkohtunik teeb kindlaks, et liigne tabamus kuulub teisele laskurile, teatab tulejoone vanemkohtunikule liigse lasu ja selle väärtuse.

Võõras tabamus märklehes märgitakse selgitusega, kellele laskuritest see kuulub.

165. Laskur, kes sooritanud eksilasus oma või võõrasse märklehte, peab sellest teatama tulejoone sektorikohtunikule enne järgneva lasu sooritamist.

Kui tehakse kindlaks, et laskur sooritas lasu võõrasse märklehte ja püüab seda varjata, siis lask võõrasse märklehte arvestatakse temale möödalasuna; võistlusmääruste sihiliku rikkumise pärast võib laskuri suhtes kohandada p. 184.

166. Kui märkide joone vanemkohtunik ja tulejoone vanemkohtunik ei suuda kindlaks teha võõra tabamuse väärtust (kleebis on kadunud, ei märgitud iga lasu väärtust jm.), teevad nad ettepaneku märkida mõlemale laskurile halvima

väärtusega tabamus ning parem tabamus võõral märklehel annulleerida.

Kui mõlemad laskurid, või üks nendest pole sellega nõus, määratakse mõlemale, või ühele neist, ümberlaskmine.

Ümberlaskmisel arvestatakse sellele laskurile, kelle märklehes oli võõras tabamus, uued tabamused, kuid mitte kõrgema ega madalama väärtusega kui varem sooritatud laskudes. Eksilasu sooritanud laskurile arvestatakse aga uus lask mitte kõrgemalt kui kannataja poole parim lask olemasolevaist tabamusist ja trahviks lahutatakse sellest 2 silma.

167. Kui tabamusi ei kleebita läbipaistva paberiga ega märgita üles iga lasu väärtust, laskuri märklehte aga tekib võõras tabamus, peavad kohtunikud tegutsema p. 166 alusel.

Ümberlaskmisel sooritab kannatanud pool nii mitu lasku, kui palju on tabamusi tema märklehes ilma võõra tabamusega. Võõrasse märklehte lasknud laskur sooritab ühe lasu. Sel juhul arvestatakse kannatanud laskurile uus tulemus, kuid mitte suurem parimast ja mitte väiksem halvimast silmade summast märklehel koos võõra tabamusega. Võõrasse märklehte lasknud poolele arvestatakse uus tabamus, kuid mitte suuremana kui parim tabamus eelmisel märklehel ning karistuseks arvatakse maha 2 silma.

168. Kui laskuri märklehes leidis võõras tabamus ning selle süüdlast pole võimalik kindlaks teha, siis see tabamus annulleeritakse.

Tulejoone sektorikohtunik koos märkide joone sektori-kohtunikuga peab kontrollima laskuri avalduse õigsust liigse tabamuse tekkimise kohta (näitamise kohta) tema märklehes, tegema vastava märkuse laskude arvestamise kaardile ja märklehele.

169. Kui võistluskude seeria sooritamisel üheaegselt mitmesse väljapandud märklehte (või järjekorras väljapandavaile) teeb laskur ühte märki liigse lasu, teise aga ühe lasu vähem, siis karistatakse teda iga taolise vea eest ühe silma mahaarvamise eest.

170. Kui võistlused peetakse ilma näitajateta (varjendita lasketiirus) ja laskmist mitte alustanud laskuri märklehes leidub võõras tabamus, siis märgitakse selle väärtus vea teinud poole laskude arvestamise kaardile 2-silmalise karistusega, kannatanud poole kaardile tehakse märkus, kellele liigne tabamus kuulub ja selle väärtus.

171. Kui võistlused peetakse kontrollkohtuniketa ja las-

kuri märklehes on liigseid tabamusi ning nende kuuluvust ei võimaldu kindlaks teha, arvestatakse laskurile võistlusmäärustega kehtestatud madalama väärtusega laskude summa.

Kui laskuri märklehes esineb üle 50% liigseid tabamusi ja sama arv tabamusi puudub teistel laskuritel, määrab tulejoone sektorikohtunik ümberlaskmise. Kannatanud poolele arvestatakse uus tulemus, kuid mitte suurem kui paremate tabamuste silmade summa ja mitte väiksem halvemate tabamuste silmade summast.

Võõrastesse märklehtedesse lasknud pooltel läheb arvesse korduslaskude tulemus, kuid mitte suurem parematest tabamustest võõras märklehes ning iga korduslasu eest arvatakse karistuseks maha 2 silma.

172. Kui laskurit segati varjendiga lasketiirus laskmise ajal puhtasse või pärast järjekordset lasku kinnikleebitud märklehte või märklehte, millele märgitakse tabamused (märk hakkas langema, laskurit tõugati jne.), võib ta sellest lasust ära öelda, kuid ta peab viivitamatult teatama sellest tulejoone sektorikohtunikule enne lasu väärtuse näitamist varjendist.

Kui tulejoone sektorikohtunik veendub laskuri avalduse õigsuses, mida kinnitab ka kontrollkohtunik, peab ta lasu ja tabamuse märklehel annuleerima ning andma laskurile võimaluse uue lasu sooritamiseks.

Laskurile arvestatakse uus tulemus.

173. Kui lasketiirus ei märgita ega kleebita kinni iga tabamust, on ümberlaskmine keelatud ja laskurile arvestatakse tulemus vastavalt märklehes olevate tabamuste väärtusele.

174. Kui laskur kordab annulleeritud laske, siis, vastavalt laskuri nõudmisele, pikendatakse laskmise kestust, vastavalt lasu keskmisele ajale täidetava harjutuse tingimustes.

§ 36. Vead ja takistused kiirlaskmisel

175. Kui kiirlaskmisel «5+5» on laskuri märklehes üle 5 tabamuse, võimaldatakse talle ümberlaskmine ja arvesse läheb uus tulemus, kuid mitte suurem viie parema tabamuse silmade summast ja mitte väiksem viie halvema tabamuse summast liigsete laskudega märklehes.

Võõraste märklehte eksilasud sooritanud laskurile arves-

tatakse tulemuseks tabamuste arv tema märklehes. Lasud võõrasse märklehte arvestatakse möödalaskudeks.

176. Kui laskmisel revolverpüstolist musta südamikuga märklehte ja siluetele harjutustes ПП-2, ПП-4, ПП-5, МП-2, МП-4 ja МП-5 leidub märklehes (musta südamikuga või siluetis) üle 5 tabamuse ja selles ei ole süüdi laskur, siis kõik märklehe omaniku ja eksilasud sooritanud laskuri lasud antud märklehte annulleeritakse ja nendele antakse võimalus sooritada annulleeritud laskude asemel uued lasud.

Kannatanud poolele arvestatakse uus tulemus, kuid mitte suurem viie parema tabamuse silmade summast ja mitte väiksem viie halvema tabamuse silmade summast, mis oli liigsete laskudega märklehes.

Vea teinud laskurile arvestatakse korduslaskude tulemus, kuid mitte suurem parematest tabamustest võõras märklehes ja karistuseks arvestatakse maha 2 silma iga korduslasu eest.

177. Kui kohtunikud teevad kindlaks, et kiirlaskmises on kulunud ettenähtust rohkem aega, siis seeria (jooks) annulleeritakse ja korratakse. Laskurile arvestatakse uus tulemus.

Kui aga laskmiseks anti ettenähtust vähem, siis enne tulemuse teatamist antakse laskurile õigus valida — kas arvestada lastud seeriat (jooksu) või soovib ta ümberlaskmist. Ümberlaskmisel arvestatakse laskurile uus tulemus.

178. Laskmisel märgile «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» peab tulejoone vanemkohtunik (sektorikohtunik):

a) peatama laskuri käsklusega «Jätta!», kui märgi jooks pärast laskuri vastust «Valmis!» hilineb üle 4 sekundi;

b) ära muutma ja kordama jooksu, kui märk liikus vale suunast või peaga tagapool. Sel juhul lask ja tabamus annulleeritakse ja laskurile arvestatakse uus tulemus.

179. Kui laskmisel märgile «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» (samuti kiirlaskmisel viiele siluetele) ilmub märk enne kui laskur on teatanud valmisolekust või näitekepi väljariputamist, või märk ilmub varem kui 2 sekundit või hiljem kui 4 sekundit pärast laskuri avaldust valmisolekuks, võib laskur laskmisest loobuda.

Kui kohtunik on veendunud, et loobumine laskmisest oli põhjendamatu, kordab ta märgi näitamist (jooksu) ja karistab laskurit kahe silma mahaarvamisega. Kui laskur sooritas kas või ühegi lasu, siis mingeid pretensioone märgi ebaõiglase ilmumise kohta ei arvestata.

180. Kui laskur katkestab põhjendamatult laskmise pärast ükskõik millist lasku seerias, siis:

a) laskmisel viiele siluutile loetakse seeria lõpetatuks ja kõik sooritamata lasud selles seerias loetakse möödalas-kudeks;

b) «Jooksva hirve», «Jooksva metskitse» või ühe silueti laskmisel arvestatakse laskmata lask möödalasuna ja las-kurile antakse võimalus lõpetada seeria järele jäänud lasku-dega.

181. Kui kiirlaskmisel viiele siluutile on ühes siluetis kaks tabamust (kuue tabamuse juures kõigis viies siluetis), mil-les laskur ei ole süüdi (kleepimata või kleebise kadumine) ja seda tõendab sektorikohtunik, siis ümberlaskmist ei mää-rata, kui mõlemad tabamused on võrdse väärtusega või liigse tabamuse võib eksimatult määrata. Teistel juhtudel seeria annulleeritakse ja laskur sooritab kohe ümberlask-mise. Arvesse läheb uus tulemus, kuid mitte suurem viie parema silmade summast ja mitte väiksem viie halvema annulleeritud tabamuse summast.

182. Kui kiirlaskmisel viiele siluutile on ühes siluetis las-kuri süü tõttu kaks tabamust (viie või vähema arvu taba-muse juures kõigis viies siluetis) siis arvestatakse selles märgis halvim tabamus, parim aga annulleeritakse.

183. Kui kiirlaskmisel viiele siluutile sooritab laskur kuus lasku, siis, vaatamata tabamuste arvule kõikides märkides ja igas üksikus neist, kohandatakse p. 192.

§ 37. Võistlusmääruste rikkumine

184. Kui võistleja, esindaja või treener käitub ebasport-likult, desorganiseerib kohtunikekogu tööd, rikub sihilikult võistluste korda või käesolevaid määrusi, püüab varjata lasku võõrasse märklehte või viia kohtunikke eksiteele aru-saamatuste selgitamisel, selgitab ebaobjektiivselt oma tege-vust või moonutab sihilikult fakte, võib kohtunikekogu:

a) annulleerida laskuri lasketulemused (seeriad, valangud ühest asendist või kogu harjutuses) või kõrvaldada ta võist-lustelt nii individuaalses kui ka võistkondlikus arvestuses;

b) kõrvaldada esindaja või treeneri võistluste lõpuni.

185. Kui laskur loobub põhjendamatult harjutuse edasi-sest täitmisest, annulleerib tulejoone vanemkohtunik kõigi tema selles harjutuses sooritatud laskude tulemused.

Kohtunikekogu võib erandjuhtudel rakendada p. 184-a. 186. Kui laskur harjutuse täitmisel rikub tulejoonel võistlusmäärusi, peab tulejoone vanemkohtunik katkestama selle laskuri tegevuse ja hoiatama laskurit; esmakordse rikkumise puhul tehakse laskurile hoiatus, järgmise ja korduva määruste rikkumise eest karistatakse teda kahe silma mahaarvamiseiga iga korra eest.

187. Raske või sihiliku võistlusmääruste, eriti ohutusmääruste rikkumise eest tulejoonel või ebasportliku käitumise eest, võib tulejoone vanemkohtunik hoiatamata kõrvaldada laskuri võistlustelt antud harjutuses.

188. Lasu eest lasketiirus või laskeväljal väljaspool tulejoont kõrvaldatakse laskur peakohtuniku otsusega võistlustelt.

189. Lasu eest tulejoonel enne käsklust «Laadi!» kõrvaldatakse laskur tulejoone vanemkohtuniku poolt antud harjutuse täitmiselt ja tema tulemus annulleeritakse nii individuaalses kui ka võistkondlikus arvestuses.

190. Lask pärast käsklust «Laadi!» kuid enne käsklust «Tuld!» arvestatakse, kusjuures prooviseerias karistatakse laskurit sektorikohtuniku poolt 2 silmaga, võistlusseeria lask aga arvestatakse möödalasuks.

191. Lask pärast käsklust «Lõpp!» või «Tühjaks laadida!» arvestatakse ja laskurit karistatakse tulejoone sektorikohtuniku poolt:

a) prooviseerias — 2 silmaga;

b) võistlusseerias — parima tabamuse annulleerimisega antud märgis.

192. Liigse proovilasu eest karistatakse laskurit sektori-kohtuniku poolt 2 silmaga.

Liigse võistluslasu eest, vaatamata sellele, kas see tabas märklehte või ei, arvatakse antud seeriast (mille laskmisele see juhtus või avastati) maha parim tabamus ja laskurit karistatakse 2 silmaga.

193. Kui laskur, vaatamata kontrolöri keelule, sooritab proovi- või võistluslasu, siis karistatakse teda 2 silmaga, mis arvatakse maha järgmisest seeriast.

194. Kui päästiku surve kontrollimisel harjutuse täitmisel (või pärast täitmist) tulejoonel selgub, et see nõrgenes mitte üle 10% määratud normist, siis kohtunik lõpetab laskmise relva korrastamiseks ja karistab laskurit 10 silmaga, mis arvatakse maha viimasest lõpetatud võistluslaskude seeriast.

Pärast relva korrastamist võib laskur laskmist jätkata. Antud juhul talle lisaaega ei anta.

Kui korduval kontrollimisel selgub uuesti surve nõrgenemine alla määratud normi või kontrollimisel laskmise ajal selgub surve nõrgenemine üle 10% määratud normist, siis annulleeritakse tulejoone vanemkohtuniku korraldusel kõik võistluslaskude tabamused laskuri märklehes harjutuse algusest kuni momendini, mil rikkumine selgus ja tühistatakse nii individuaalses kui ka võistkondlikus arvestuses.

Pärast relva korrastamist vastavalt võistlusmääruste nõuetele võib laskur jätkata laskmist järelejäanud padrunitega.

195. Kui tekib kahtlus, et laskur kasutab võistlejate juures asuva vanemkohtuniku poolt kontrollimata relva, kutsutakse viimane asja selgitamiseks tulejoonele.

Kui selgub, et relv oli õigeaegselt kontrollimata, kuid vastab antud määruste nõuetele, karistatakse laskurit tulejoone vanemkohtuniku poolt 10 silmaga ja ta jätkab laskmist üldistel alustel.

Kui kontrollimisel selgus, et relv ei vasta antud määruste nõuetele, keelatakse laskmine sellest relvast ja kõik sellest relvast sooritatud lasud loetakse möödalaskudeks.

196. Relva tõstmise eest enne märkide ettepöördumise algust kiirlaskmisel revolverpüstolitest, enne sarvede ilmumist varjendi tagant laskmisel märgile «Jooksev hirm» või enne «Jooksva metskitse» ilmumist maski tagant või enne käsiklust «Tuld!» harjutuse «5+5» täitmisel, rakendatakse järgmisi karistusi:

a) esimene kord avaldatakse laskurile hoiatus;

b) iga korduva rikkumise eest karistatakse laskurit 2 silmaga.

197. Kui harjutuste ПП-2, ПП-4, ПП-5, МП-2, МП-4 ja МП-5 täitmisel revolverpüstolist musta südamikuga märgile või siluetele laeb laskur relva rohkem kui 5 padrunita, teiste kiirlaskmise harjutuste täitmisel laeb sektorikohtuniku loata relva liigse padrunita, karistatakse teda määruste iga rikkumise eest 2 silmaga.

198. Laskmisel ilmuvate ja liikuvate märkide pihta sooritatud lask enne märgi ilmumist ja pärast märgi varjumist loetakse möödalasuks ja selle kordamine on keelatud.

199. Kui määratud ajaga on sooritatud vähem laske kui see on lubatud harjutuste tingimustes, loetakse kõik sooritamata lasud möödalaskudeks.

200. Kohtunike poolt vigade või määruste rikkumise eest tulejoonel määratud karistussilmad arvatakse maha:

a) proovilaskude sooritamisel — järgneva võistluslaskude seeria silmade summast;

b) võistluslaskude sooritamisel — selle võistluslaskude seeria silmade summast, milles tekkis või avastati viga või määruste rikkumine.

§ 38. Protestid ja avaldused

201. Protest, mis puudutab laskuri või kohtuniku eksimist või määruste rikkumist (lüigne tabamus, lask vöörasse märki jt.) esitatakse suuliselt või kirjalikult.

Taoline protest tuleb vanemkohtuniku poolt viivitamatult läbi vaadata ja otsustada. Neil juhtudel võib vanemkohtunik teha laskmises lühikese vaheaja.

202. Protest silmade arvestamise tulemuste ja võistkondade või individuaalsete kohtade määramise kohta tuleb esitada sekretariaadile hiljemalt kell 12 järgmisel päeval pärast tulemuste avaldamist. Protest tuleb läbi vaadata võimalikult lühikese aja jooksul. Kui on nõutav selles esiletoodud faktide kontrollimine, tuleb teha otsus 24 tunni jooksul, arvates protesti esitamise momendist.

203. Kui tulejoonel esitatud protest võistleja kohta tuleb läbivaatamisele alles pärast harjutuse täitmist, siis võib tulejoone vanemkohtunik lubada laskuril võistlust jätkata tingimisi («protestialusena»).

204. Protesti võib esitada kohtunikekogule võistkonna esindaja. Treener, võistkonna kapten või laskur esitavad protesti kohtunikekogule oma kollektiivi esindaja kaudu.

Protest esitatakse kirjalikult ja selles näidatakse ära määruste või võistlusjuhendite punktid, millised protesteerija loeb rikutuks.

205. Protest tuleb läbi vaadata võistluste kohtunikekogu istungil, millest kutsutakse osa võtma protesti esitaja. Kohtunikekogu otsused protestide kohta tuleb märkida kohtunikekogu istungi protokollis.

206. Protestid kohtunikekogu ebaõige tegevuse kohta võib esitada võistlusi korraldavale organisatsioonile.

VII. VÕISTLUSTE TEHNILISED TULEMUSED

§ 39. Tabamuste hindamine

207. Iga laskuri või võistkonna tehnilised tulemused võistlustel määratakse saavutatud silmade summa, tabamuste arvu, tabatud märkide arvu või võitude arvuga.

208. Kujundmärgi tabamist arvestatakse, kui tabamus asub kujundi pinnal või tabamuse kaliiber katab kas või osagi kujundi pinna piirist.

Valge või must riba, millega on piiratud kujundmärgid («Jooksev hirv», «Jooksev metskits»), ei kuulu märgi pindalasse ja tabamus sellesse ribasse loetakse möödalasuks.

209. Tabamus gabariitringidega või ovaalidega märgil loetakse gabariiti rikkunuks, mille lähedal ta asub, ja arvestatakse suuremale poolele sel juhul, kui tabamuse kaliiber katab kas või minimaalselt gabariitjoone välist külge.

Kui tabamuse kaliiber ainult puudutab gabariitjoone välist külge, siis taolist tabamust ei saa arvestada suuremale poolele.

210. Tabamuse olemasolu ja väärtust kujundmärkides määravad märkide joonel tulemuste arvestamise komisjoni kohtunik ja märkide joone kohtunik märklehti kilbilt maha võtmata. Kui nende arvamused ei ühtu, teeb lõpliku otsuse märkide joone vanemkohtunik. Erijuhtudel saadetakse märkleht tagajärgede arvestamise komisjoni.

211. Kahekordse tabamuse olemasolu (tabamus «kuulkuuli») märklehtedes määravad kindlaks märkide joone kohtunik koos märkide joone vanemkohtuniku asetäitjaga märklehte kilbilt eemaldamata. Kui nende arvamused ei ühtu, kutsutakse juurde märkide joone vanemkohtunik, kelle otsus on lõplik.

Otsus kinnitatakse märklehel kahe allkirjaga.

212. Enne tabamuse väärtuste kontrollimist tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunike poolt on kõigil keelatud tabamuse puudutamine käe või kaliibriga, kohendada seda pliatsi, joonlaua või mõne muu esemega.

213. Kui märklehe kokkuliimimisel (või uuendamiseks keskosa pealekleepimisega) ei ühtu gabariitjooned täielikult, siis tabamus kleepe kohal arvatakse sellesse märklehe ossa, millel asub suurem osa tabamusi.

214. Vaieldava tabamuse hindamisel kasutatakse järgmisi abinõusid:

a) flantsiga metallkaliibrit, mis asetatakse tabamusse ja mille läbimõõt on võrdne tabamuse kaliibri läbimõõduga (vaata lisa 1);

b) läbipaistvast materjalist šablooni sellele joonestatud ringidega. Üks ring augu kaliibrile vastava läbimõõduga, teine — kontrollring (lisa 2).

Kaliibrit kasutatakse tihedast paberist märklehtedel, kusjuures tabamuse väärtust võib õigesti hinnata ainult kaliibri ühekordsel asetamisel tabamusse.

Šablooni kasutatakse õhukesest paberist märklehtedel ja vineeri peale kleebitud märklehtedel. Teistsuguste mõõteprintsiipidega vahenditega on tabamuste väärtuse kindlaks-määramine keelatud.

215. Kui ühe tabamuse servad on purustatud teisest tabamusest, siis nende väärtuste hindamine toimub šablooniga.

216. Kaliibri flantsi mõõted (šablooni ringi mõõted peavad vastama relva kaliibri läbimõõdule) peavad olema:

5,6 mm — väiksekaliibriliste vintpüsside ja püstolite jaoks;

8 mm — vintpüsside jaoks, mille kaliiber on mitte üle 5,6 ja kuni 8 mm (sealhulgas ka laskmisel märgile «Jooksev hirv» 5,6 mm kaliibriga vintpüssist);

9,65 mm — revolverpüstolite (kesktulega) jaoks, mille kaliiber on 7,62—9,65 mm.

217. Ovaalne tabamus vintrauast vallandunud kuulist, samuti kuulist, mis sattus märki selle pöördumise või varjumise momendil, arvestatakse siis, kui kuuli augu pikkus märgil ei ületa:

7 mm — 5,6-mm kaliibriga relva kuulist laskmisel 25—50 m distantsil;

10 mm — kuni 5,6-mm ja 8-mm kaliibriga relva kuulist laskmisel märgile «Jooksev hirv»;

11 mm — 7,62—9,65-mm kaliibriga relva kuulist laskmisel 25 m distantsil.

218. Tabamust «kuul — kuuli» arvestatakse neil juhtudel (kui puudub iga tabamuse kleepimine), kui on selgesti näha teise kuuli jälg märgil või kilbil.

«Kaevu» puhul toimub tabamuste arvu määramine selgestinähtavate kuulijälgedede põletiste arvu järgi märklehel või kilbil.

219. Tulemuste määramine tabamuste väärtuste hindamisel on tagajärgede arvestamise komisjoni otsus lõplik ja selle vastu ei saa protesteerida.

§ 40. Saavutatud kohtade kindlaksmääramine

220. Võistlejate individuaalsed või võistkondlikud kohad võistlustel määratakse tabamuste või saavutatud silmade arvu põhjal.

221. Laskmisel musta südamikuga märklehte määratakse kohad silmade arvu järgi. Silmade võrdsuse korral aga järgmiselt:

- a) parema tulemuse järgi laskmisel 100 m distantsil;
- b) kümnete, üheksate jne. arvu järgi;
- c) suurema arvu tabamuste järgi kontrollringi;
- d) silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. seerias;
- e) silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. märklehes;
- f) halvima tabamuse väiksema kauguse järgi keskpunkti viimases, eelviimases jne. märklehes.

222. Silmade võrdsuse korral kolmest asendist laskmisel vintpüssidest määratakse kohad järgmiselt:

- a) silmade arvu järgi laskmisel lamadesasendist, seejärel põlvetasendist;
- b) kümnete, üheksate jne. arvu järgi;
- c) silmade arvu järgi viimases, eelviimases jne. 10-lasulises seerias püstiasendist, seejärel põlvetasendist.

223. Silmade võrdsuse korral igas üksikus asendis (lamades-, põlvelt- või püstiasendist) määratakse kohad vastavalt p. 221.

224. Laskmisel märgile «Jooksev hirv» ja «Jooksev metskits» määratakse kohad silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

- a) viite, neljade jne. arvu järgi;
- b) silmade arvu järgi märgi viimasel jooksul, seejärel eelviimasel jooksul jne.

225. Harjutuses lamadesasendist «5+5» (kiirlaskmine) 300 m distantsil määratakse kohad silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

- a) parema tulemuse põhjal käeltlaskmisel;
- b) kümnete, üheksate, kaheksate jne. arvu järgi;
- c) kümnete, üheksate, kaheksate jne. arvu järgi käeltlaskmisel.

226. Püstolitest või revolvritest siluettide (silueti) laskmisel määratakse kohad silmade summa järgi, nende võrdsuse korral:

- a) tabamuste arvu järgi;

- b) kümnete, seejärel üheksate jne. arvu järgi;
- c) suurema silmade summa järgi viimases, seejärel eelviimases jne. seerias.

227. Püstolitest või revolvrimest musta südamikuga märgi ja silueti «30+30» pihta laskmisel määratakse kohad silmade arvu järgi, nende võrdsuse korral:

- a) tabamuste arvu järgi siluetis;
- b) silmade arvu järgi silueti laskmisel;
- c) kümnete, üheksate jne. arvu järgi silueti laskmisel;
- d) kümnete, üheksate jne. arvu järgi laskmisel musta südamikuga märklehte.

228. «Duell-laskmises» määratakse kohad võitude arvu järgi, nende võrdsuse korral — väiksema ajakulu järgi nendes jooksudes, milles saavutati võidud.

229. Auhinnalised kohad kiirlaskmisel vintpüssidest ja püstolitest määratakse võrdsete tulemuste korral täiendava laskmisega (ümberlaskmisega) kuni võitja selgumiseni järgmiste nõuete kohaselt:

- a) kiirlaskmisel vintpüssist 300 m harjutuses «5+5» — viielasuline seeria käelt; aeg — 30 sekundit seeriale;
- b) märgi «Jooksev hirv» laskmisel: harjutuses 50 üksiklasku — 10-üksiklasuline seeria;
harjutuses 25 paarislasku — 5-paarilasuline seeria;
harjutuses 50 üksik- ja 25 paarislasku — seeria 10-üksik- ja 5-paarilasuline seeria;
- c) märgi «Jooksev metskits» laskmisel — 10-lasuline seeria aeglasel jooksul ja 10-lasuline seeria kiirjooksul.

Märkus. On lubatud 2 proovijooksu iga laskudeseeria eel (vt. pp. b ja c);

- d) harjutuses «Duell-laskmine» määratakse võrdse arvu võitude korral kolm kordusjooksu;
- e) kiirlaskmisel 5 silueti pihta — 3 viielasulist seeriat; aeg — 4 sekundit seeriale;
- f) kiirlaskmisel siluutile — 3 viielasulist seeriat; aeg — 3 sekundit lasule;
- g) laskmisel ümargusse märklehte ja siluutile — 30 lasku siluetti; aeg — 3 sekundit lasule.

Takistuse korral laskmisel 5 siluutile on lubatud ainult ühe viielasulise seeria ümberlaskmine.

230. Võistkonna koht igas harjutuses määratakse suurima silmade arvu järgi, mis on saavutatud võistkonna

koosseisus registreeritud laskurite poolt. Silmade võrdsuse korral:

a) väikseima silmade vahe juures laskurite parima ja halvima tagajärje vahel, selle järel võistkonna esimese ja eelviimase laskuri vahel jne.

b) võistkonna laskuri poolt saavutatud parima koha järgi individuaalvõistlustel;

c) laskmisel viie silueti pihta — esmajärjekorras tabamuste arvu, seejärel vastavalt pp. *a* ja *b* järgi.

231. Kui ühest või teisest harjutusest võtab osa ühe kollektiivi mitu võistkonda, siis kollektiivi koht selles harjutuses määratakse silmade summa järgi, mille on välja lasknud võistkondades registreeritud laskurid. Silmade võrdsuse korral — väikseima silmade vahe järgi kollektiivi parima ja halvima laskuri vahel antud harjutuses, seejärel parima ja eelviimase laskuri vahel jne.

232. Organisatsiooni (kollektiivi) üldvõistkondlik koht määratakse võistkondlike võistluste kavasse kuuluvates harjutustes pallide summa järgi organisatsiooni (kollektiivi) poolt saavutatud kohtade eest.

Kui mitmel kollektiivil on võrdselt palle, antakse eesõigus kollektiivile, kel on rohkem esimesi, seejärel teisi, kolmandaid kohti.

Kui see paremusjärjestus ei selgita, siis määratakse kollektiivide kohad individuaalsete esikohtade arvu järgi, seejärel teiste, kolmandate kohtade arvu järgi (välja arvatud laskurid, kes esinesid väljaspool võistkondlikku arvestust).

233. Vahetult pärast võistlusi avaldatud tulemused on esialgsed. Lõplikeks loetakse kohtunikekogu poolt kinnitatud tulemused.

§ 41. Nõuded rekordite kinnitamiseks

234. Rekordiks loetakse kõrgem sportlik saavutus, mille on püstitanud laskur või võistkond ametlikel võistlustel, kus rekordi püstitamise ajal on kinni peetud NSV Liidus kehtivaist võistlusmäärustest.

235. Olemasolev rekord loetakse ületatuks, kui uus püstitatud rekord ületab eelmise: laskmisel ringidega ja ovaa-lidega märklehte — mitte vähem kui ühe silma võrra, «Duell-laskmises» — mitte vähem kui 0,1 sek. võrra.

236. Rekordid registreeritakse spordiühingute ja -orga-

nisatsioonide liidu nõukogude, VSÜ nõukogude ja ametkondlike organisatsioonide poolt kinnitatud harjutuste nimekirja alusel.

237. Rekordid registreeritakse eraldi meestele, naistele ja noortele (poisid ja tüdrukud). Kui noore sportlase (poisi või tüdruku) kõrgeim tulemus oma vanusegrupi võistlustel ületab meeste kõrgema tulemuse sellel alal, siis registreeritakse see rekordina ka meeste gruppidele. Kui naislaskur püstitab oma grupis rekordi, mis ületab meeste tulemuse analoogilises harjutuses, siis on see rekordiks ka meeste klassis.

238. Individuaalsed rekordid registreeritakse juhul, kui võistlustest antud harjutuses võttis osa vähemalt 12 sportlast, võistkondlikud rekordid — kui võistlusest võttis osa vähemalt 3 võistkonda.

Rekordid kuuluvad registreerimisele, kui võistlused viiakse läbi laskeväljadel või lahtistes lasketiirudes.

239. Rekordi püstitamisel mõõdetakse viivitamatult üle laskekaugus. Kontrollitakse relva ja relva päästiku survet (millele on määrustega kehtestatud piirnormid). Koostatakse kontrollakt, millele kirjutavad alla tulejoone vanemkohtunik, tulejoone sektorikohtunik ja relvakohtunik.

240. Kui rekordilise tulemusega märklehtedes oli liigseid tabamusi, mis kuulusid teistele võistlejatele, arvestatakse rekord ainult sel juhul, kui lasketulemus, millest on maha arvatud liigsed kõrgema väärtusega tabamused, ületab endise rekordi.

241. Laskmisel poolkasukas, viltides ja vatipükstes rekordeid ei registreerita.

242. Harjutustes «Duell-laskmine» ja «kiirlaskmine 5+5» registreeritakse rekordid siis, kui aega mõõdeti igas sektoris mõõteriistade ja kaalude palati organites kontrollitud 3 stopperiga.

Kiirlaskmisel püstolist viiele või ühele siluetele registreeritakse rekordid ainult siis, kui laskmine toimus automaatseadeldistega märkidele.

243. Kui samadel võistlustel saavutati ühes harjutuses kaks või enam tulemust, mis ületavad kehtiva rekordi, siis arvestatakse rekord laskurile, kes saavutas kõrgema tulemuse.

244. Kui harjutuste täitmisel võistlustel saavutab sama rekordilise tulemuse mitu laskurit, siis arvestatakse rekord kõigile selle tulemuse saavutanud sportlastele.

245. Kui ühe ööpäeva jooksul saavutasid rekordilise tulemuse mitu võistlejat (võistkonda) mitmes linnas ja mitmesugustel võistlustel, siis arvestatakse rekord kõigile võistlejatele (võistkondadele).

246. NSV Liidu rekordeid võidakse registreerida, kui need on saavutatud üleliidulistel kalendaarsetel võistlustel, ametlikel rahvusvahelistel võistlustel Nõukogude Liidu territooriumil või väljaspool selle piire, vabariiklikel, VSÜ kesknõukogude ja ametkondlike organisatsioonide esivõistlustel, samuti Moskva ja Leningradi esivõistlustel.

247. Rekord vormistatakse antud laskeharjutuse lõpetamise päeval aktiga, millele lisatakse järgmised dokumendid:

a) antud laskeala protokoll, laskude arvestuskaardid, loosimise protokoll ja märklehed;

b) distantsi kontrollimise ja relvade ülevaatuse aktid;

c) rekordi püstitanud laskuri või võistkonna isiklikud kaardid;

d) läbiviidud võistluste müürileht.

248. NSV Liidu rekordid kuuluvad registreerimisele, kui kohtunikekogu koosseisus oli mitte vähem kui 2 üleliidulise ja 2 vabariikliku kategooria kohtunikku.

Liiduvabariikide, VSÜ ja ametkondlikud rekordid kuuluvad registreerimisele, kui kohtunikekogu koosseisus oli mitte vähem kui 2 vabariikliku ja 2 esimese kategooria kohtunikku.

Kraide, oblastite, linnade ja ANSV rekordid kuuluvad registreerimisele, kui kohtunikekogu koosseisus oli mitte vähem kui 2 esimese ja 2 teise kategooria kohtunikku.

Rajoonide rekordid kuuluvad registreerimisele, kui kohtunikekogu koosseisus oli mitte vähem kui 2 teise kategooria kohtunikku. Antud nõuded puudutavad kohtunikke (kõrgema kategooriaga), kes täidavad peakohtuniku, tulejoone vanemkohtuniku ja tagajärgede arvestamise vanemkohtuniku ülesandeid.

249. Materjalid rekordi püstitamise kohta tuleb saata võistlusi korraldanud organisatsiooni poolt 5 päeva jooksul (arvestades rekordi püstitamisest) kõrgemalseisvale spordiorganisatsioonile.

VIII. HARJUTUSTE TÄITMISE TINGIMUSED JA KORD

250. Vaheaegade kestus üleminekul ühest asendist teise peab olema 5 kuni 10 minutit, proovi- ja võistluslaskude vahel — kuni 5 min.

§ 42. Harjutused laskmiseks armee vintpüssist

251. Harjutus AB-1. Laskmine lamades — 10 lasku. Distantis — 100 m. Märk nr. 4. Laskeasend — lamades käelt (toeta). Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku (ühte märki). Aeg: proovilaskudeks — 5 minutit, võistlusseeriaks — 15 minutit.

252. Harjutus AB-2. Laskmine lamades — 10 lasku. Distantis — 300 m. Märk nr. 3. Laskeasend — lamades käelt (toeta). Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku (ühte märki). Aeg: proovilaskudeks — 5 minutit, võistlusseeriaks — 15 minutit.

253. Harjutus AB-3. Kiirlaskmine lamades «5+5». Distantis — 300 m. Märk nr. 4. Laskeasend — esimene 5-lasuline seeria — lamades käelt (toeta); teine 5-lasuline seeria — toelt, püssirihma kasutamata. Laskude arv — 10 võistluslasku ühte märki (kahes seerias 5+5). Proovilasud pole lubatud. Aeg: kummalegi viielasulisele võistlusseeriale — 30 sekundit.

Võistluslaskmine toimub sektorite kaupa (4—6 laskurit igas sektoris). Kohtuniku käskluse peale laevad laskurid relvad, võtavad laskeasendi ja laskmiseks valmisoleku märgiks langetavad püssikaba maapinnale. Kogu vahetus laseb algul esimese seeria, seejärel teise. Märgid peavad pärast tulejoonel antud käsklust «Tuld!» 30 sekundi möödumisel varjuma.

Arvestatakse ainult kujundisse sattunud tabamusi. Tabamused väljaspool kujundit (märklehe gabariitringides) arvestatakse möödalaskudeks.

On lubatud treeninglaskmine ja relva sisselaskmine võistluspäeval, kuid see peab lõppema 1 tund enne võistluste algust.

On keelatud tabamuste näitamine näitekepigaga varjendist ja laskmise korrigeerimine optiliste vahenditega.

254. Harjutus AB-4. Laskmine kolmest asendist — 30 lasku (3×10). Distantis — 300 m. Märk nr. 3. Laskeasen-

did — lamades käelt (toeta), põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist. Aeg: proovilaskudeks lamades — 5 minutit, põlvelt — 6 minutit, ja püsti — 8 minutit, võistlusseeriaks lamades — 15 minutit, põlvelt — 20 minutit ja püsti — 25 minutit.

255. Harjutus AB-5. Laskmine kolmest asendist — 60 lasku (3×20). Distant — 300 m. Märk nr. 3. Laskeasendid — lamades käelt (toeta), põlvelt ja püsti (järjekord vaba). Laskude arv — 6 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist kahes seerias 10 lasku märklehte. Aeg: 3 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Kui võistlejate kohad määratakse üksikute asendite lõikes, kehtestatakse laskmises kindel järjekord — lamades käelt, põlvelt ja püsti. Aeg: proovi- ja võistluslaskudeks lamades — 50 minutit, põlvelt — 60 minutit ja püsti — 70 minutit.

Varjendita lasketiirus, samuti tõstemehhanismide puudumisel, määratakse kohustuslik asendite järjekord — lamades käelt, põlvelt ja püsti, samuti proovi- ja võistlusseeriade järjekord. Sel juhul sooritatakse proovilasud ainult enne iga asendi esimest võistlusseeriat. Aeg: proovilaskudeks lamades — 9 minutit, põlvelt — 12 minutit ja püsti — 15 minutit. Igale 10-lasulisele võistlusseeriale lamades — 15 minutit, põlvelt — 20 minutit ja püsti — 25 minutit.

256. Harjutus AB-6. Laskmine lamadesasendist — 20 lasku. Distant — 300 m. Märk nr. 3 ehk nr. 4-a. Laskeasend — lamades käelt. Laskude arv — 6 proovi- ja 20 võistluslasku kahes seerias à 10 lasku. Aeg: proovilaskudeks — 9 minutit, võistluslaskudeks — 15 minutit seeriale.

257. Harjutus AB-7. Laskmine kolmest asendist — 30 lasku (3×10). Distant — 100 m. Märk nr. 4. Täidetakse samuti kui harjutus AB-4.

258. Harjutus AB-D («Duell-laskmine»). Distant — 300 m. Märk nr. 6, kontuur, lõigatud (kummaski kõrvuti-asuvas sektoris 5 märki). Võistkondlik harjutus jooksuga ja laskmisega lamades käelt. Laskude arv on piiramata. Aeg: mitte üle 30 sek.

Kohtunikekogul on lubatud kontrollkohtunike valmisoleku kontrollimiseks korraldada proovijookse mitme võistkonna laskurite osavõtul.

Harjutust «Duell-laskmine» võib korraldada igasuguse

arvu võistkondadega. Võistlused viiakse läbi ringsüsteemis (iga võistkond kohtub järjekorras kõigi teiste võistkondadega).

Võistlejate juures asuva vanemkohtuniku kutsel tuleb tulejoonest 25 m kaugusel asuvale stardijoonele kaks 5-liikmelist võistkonda. Varjendist ilmub kummaski sektoris 5 märki.

Sektorid eraldatakse lipukestega. Sektorite vahemaa peab olema vähemalt 5 m. Märkide kaugus üksteisest mitte alla 1,5—2 m.

Tulejoone sügavus ei tohi olla alla 3 m. Selle ees- ja tagapiir tuleb märkida selgeltnähtavate lipukestega: eesmine ja tagumine joon eri värvi lipukestega.

Käskluse peale «Start!» heidavad laskurid maha, nii et küünarnukid, põlved ja rind puudutavad maad. On lubatud kasutada jalgade jaoks stardiaugukesi. Käte viimine stardijoonest ettepoole on keelatud. Kontrollkohtunikud peavad kontrollima, et relv on laadimata, lukk suletud ja vinn vabastatud. Kohtunik annab käskluse «Tähelepanu!» ja mõne sekundi järel «Marss!».

Käskluse «Marss!» (gongi) peale jooksevad laskurid tulejoonele, laevad relva, heidavad maha (või heidavad maha ja laevad relva) ning tulistavad oma sektori märke.

Laskuri enneaegsel (enne gongi) startimisel tehakse hoiatus ja starti korratakse. Startimise teistkordsel rikkumisel võetakse laskurilt õigus osavõtuks antud jooksus, tema asendamist teise laskuriga ei lubata; teistele laskuritele antakse uus start.

Laskuritel on keelatud jooksu ajal vahetada kohti ja avada lukku enne tulejoonele jõudmist. Selle nõude rikkumisel kaotab laskur õiguse laskmiseks antud jooksus.

Jooksu ajal on lubatud püssirihma asetamine käele.

Tabatud märk langetatakse viivitamatult.

Märgi langetamisel ühes sektoris loetakse teise sektori laskur, kelle järjekorranumber vastab tabatud märgile, väljalangenuks. Kontrollkohtunik paneb käe laskuri õlale ja hoiab seda seal kuni laskmise lõpetamiseni, keelates seega laskmise ja oma padrunite üleandmise teistele laskuritele. Laskurit, kes jätkas laskmist või andis oma padrunid teisele laskurile pärast kontrollkohtuniku keeldu, hoiatatakse ja kui antud võistkond võitis jooksu, määratakse ümberjooks, millest hoiatuse saanud laskur osa ei võta.

Jooksu lõppemisel, pärast käsklust «Tühjaks laadida!», peab laskur relva tühjaks laadima, luku lahti jätma ja padrunikestad ära korjama.

Tõrkeid ja takistusi ei arvestata ja need ei anna õigust ümberlaskmiseks.

Laskmise korrigeerimine optiliste vahenditega on keelatud.

Kui tabamus tekkis keppi või märk langetati ekslikult, siis selle tõstmine uuesti on keelatud ning jooksu lõppemisel tõstetakse selles sektoris maleruudustikuga näitekepp. Kui taoline näitekepp tõsteti kaotanud võistkonna sektoris, siis ümberjooksu ei määrata, kui aga näitekepp tõsteti võitnud võistkonna poolel, siis määratakse ümberjooks.

Kontrollkohtuniku või mõne teise kohtuniku eksituse puhul, mis mõjutasid jooksu tulemusi, määratakse ümberjooks.

Kõiki oma sektori märke enne vastaseid tabanud võistkonnale arvestatakse võit ja registreeritakse aeg, mis kulutati stardist kuni sektori viimase märgi langetamise alguseni. Teisele võistkonnale arvestatakse kaotus.

Aeg fikseeritakse kolme stopperiga selleks määratud kohtunike-ajamõõtjate poolt igas sektoris. Kui kaks stopperit ei lülitunud gongi või käskluse «Marss!» peale tegevusse (seda kontrollib vanemajamõõtja), siis kutsutakse tema märguandel mõlemad võistkonnad tagasi starti.

Kui 30 sekundi jooksul ei saavutanud võitu kumbki võistkond, lõpetatakse laskmine ja mõlemale võistkonnale arvestatakse kaotus.

Kui mõlema võistkonna lasud (või jooksu lõpetajate viimased lasud) liituvad üheks kogupauguks, kuid aja vahe keskmise stopperite näitude järgi ei ületa mõlemas sektoris 0,2 sekundit, siis jooksu korratakse.

§ 43. Harjutused laskmiseks vabapüssist

· 259. Harjutus ПВ-1. Laskmine märgile «Jooksev hirv» üksik- ja paarislaskudega ($20+2\times 10$). Distsants — 100 m. Laskeasend — püsti, relv käel. Jooksude arv — $10+10$ üksiklaskudega, $5+5$ paarislaskudega või 20 jooksu üksiklaskudega ja 10 paarislaskudega.

Iga seeria võistlusjooksude eel on lubatud kaks proovijooksu.

Kohtuniku käsklusel «Laadida!» laeb laskur tulejoonel relva, võtab laskeasendi ja langetab püssikaba vastu puusa, nii et see oleks käsivarre alt nähtav. Kui laskur on valmis, teatab ta kohtunikule «Valmist!».

Seejärel annab kohtunik käskluse alustada märgi liikumist.

«Hirve» sarvede ilmumisel valli tagant on lubatud tõsta relv õlga ja alustada sihtimist. Ajal, mil märk läbib lahtise ala, on lubatud sooritada üks lask (laskmisel üksiklaskudega) või kaks lasku (laskmisel paarislaskudega). Pärast jooksu näidatakse tabamuse väärtus ja koht. Näitekepp riputatakse demonstratsioonimärgi juures olevale konksule, mis ongi märgi liikumise signaaliks. Mingisuguseid täiendavaid käsklusi ei anta.

Määratud laskudeseeria sooritatakse vaheajata. Pärast proovilaskude sooritamist võib laskur paluda väikese vaheaja paranduse tegemiseks sihtimisseadeldises. Kui seeria lõpetamiseni on jäänud veel kaks jooksu, teatab kohtunik: «On jäänud kaks jooksu!».

Kui märk hakkas liikuma valesti või valelt poolelt, tühistatakse see jooks. Uus jooks korraldatakse ka siis, kui laskur sooritas lasu.

Kui relvas tekkis tõrge või takistus, peab laskur panema relva kõrvale, puudutamata selle mehhanisme, ja teatama: «Tõrgel!» ning astuma kaks sammu tagasi.

Kohtunik katkestab harjutuse laskuri relva ülevaatamiseks.

Kui laskuri avaldus on põhjendatud, korratakse märgi jooksu, vastasel korral loetakse see märgi jooks möödalasuks.

Takistusjuhtude kordumisel laskmisel tuleb juhendada pp. 148—151.

Kui laskur takistuse korral püüab relva ümber laadida ja lasku sooritada, siis tulemus arvestatakse möödalasuna.

260. Harjutus ПВ-2. Laskmine märgile «Jooksev hirv» 50 üksiklasuga. Distant — 100 m. Laskeasend — püsti, relv käel. Jooksude arv — 50, üks võistluslask igas jooksus, kolmes seerias — 20, 20 ja 10 jooksu. Iga võistluseeria eel on lubatud kaks jooksu proovilaskudeks. Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses ПВ-1.

261. Harjutus ПВ-3. Laskmine märgile «Jooksev hirv» 25 paarislaskuga. Distant — 100 m. Laskeasend — püsti, relv käel. Jookse 25, kaks võitluskasku igas jooksus, kol-

mes seerias — 10, 10 ja 5 jooksu. Iga võistlusseeria eel on lubatud kaks jooksu proovilaskudeks. Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses ПВ-1.

262. Harjutus ПВ-4. Laskmine märgile «Jooksev hirv» üksik- ja paarislaskudega ($50 + 2 \times 25$). Harjutus on koostatud harjutustest ПВ-2 ja ПВ-3. Üksik- ja paarislasud sooritatakse erineval päeval. Laskmine paarislaskudega toimub pärast seda, kui kõik laskurid (kõik vahetused) on lõpetanud laskmise üksiklaskudega.

263. Harjutus ПВ-5. Laskmine kolmest asendist — 60 lasku (3×20). Distant — 300 m. Märk nr. 3. Laskeasendid — lamades (käelt), põlvelt ja püsti, vabalt valitavas järjekorras. Laskude arv — 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, kahes seerias — ä 10 lasku märklehte. Aeg: 3 tundi 30 minutit (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Kui võistlejate koht laskmises määratakse üksikute asendite lõikes, kehtestatakse kohustuslik, eraldatud laskmise järjekord — lamades (käelt), põlvelt ja püsti. Aeg: proovi- ja võistluslaskudeks — lamades — 50 minutit, põlvelt — 60 minutit ja püsti — 70 minutit.

Varjendita lasketiirus, samuti tõstemehhanismide puudumisel kehtestatakse kohustuslik, eraldatud laskeasendite järjekord, samuti proovi- ja võistlusseeriade järjekord. Sel juhul sooritatakse proovilasud ainult enne iga asendi esimest võistlusseeriat. Aeg: proovilaskudeks lamades — 8 minutit, põlvelt — 10 minutit ja püsti — 12 minutit, igale võistluslaskude seeriale lamades — 15 minutit, põlvelt — 20 minutit ja püsti — 25 minutit.

264. Harjutus ПВ-6. Laskmine kolmest asendist — 120 lasku (3×40). Distant — 300 m. Märk nr. 3. Laskeasendid — lamades (käelt), põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, neljas seerias — ä 10 lasku. Aeg: 6 tundi 30 minutit (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutuse täitmisel lahus, kehtestatakse proovi- ja võistluslaskudeks järgmine aeg: lamades — 1 tund 45 minutit, põlvelt — 2 tundi ja püsti 2 tundi 15 minutit.

§ 44. Harjutused laskmiseks väiksekaliibrilisest vintpüssist

265. Harjutus MB-1. Laskmine lamadesasendist — 10 lasku. Täidetakse spordipüssist. Distant — 25 m. Märk nr. 6. Laskeasend — lamades käelt (toeta). Laskude arv —

3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 5 minutit, võistlusseeriaks — 15 minutit. Seeria 10 võistluslasku lastakse kahte märklehte, kummassegi 5 lasku.

266. Harjutus MB-2. Laskmine lamadesasendist — 10 lasku. Täidetakse spordipüssist. Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasend — lamades käelt (toeta). Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 5 minutit, võistlusseeriaks — 15 min. Täitmise kord sama mis harjutuses MB-1.

267. Harjutus MB-3. Laskmine lamadesasendist — 60 lasku. Distantis — 50 ja 100 m. Märk 50 m — nr. 7, 100 m — nr. 4-m. Laskeasend — lamades käelt. Laskude arv — 10 proovi- ja 30 võistluslasku kummalgi distantсил (kolm 10-lasulist seeriat). Aeg: 1 tundi 20 minutit kummalgi distantсилle (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

50 m distantсил lastakse igasse märklehte 2 lasku, 100 m distantсил 5 lasku.

268. Harjutus MB-4. Laskmine kolmest asendist — 30 lasku (3×10). Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasendid — lamades käelt, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist, 5 lasku märklehte. Aeg: proovilaskudeks lamades — 5 minutit, põlvelt — 6 minutit ja püsti 8 minutit, võistlusseeriaks lamades — 15 minutit, põlvelt — 20 minutit ja püsti — 25 minutit.

269. Harjutus MB-5. Laskmine kolmest asendist — 60 lasku (3×20). Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasendid — lamades käelt, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 5 proovi- ja 20 võistluslasku igast asendist, 2 lasku märklehte. Aeg (üldine proovi- ja võistluslaskudeks): lamades — 50 minutit, põlvelt — 60 minutit ja püsti — 1 tund 10 minutit.

Varjendita lasketiirus või tõstemehhanismide puudumisel kehtestatakse proovi- ja võistluslaskudeks igast asendist eri aeg:

a) laskmisel lamadesasendist: 5 proovilasuks — 8 minutit ja 10-lasulisele võistlusseeriale — 15 minutit;

b) laskmisel põlvelt: 5 proovilasuks — 10 minutit ja 10-lasulisele võistlusseeriale — 20 minutit;

c) laskmisel püsti: 5 proovilasuks — 12 minutit ja 10-lasulisele võistlusseeriale — 25 minutit.

Sel juhul lastakse 5 lasku märklehte.

270. Harjutus MB-6. Laskmine kolmest asendist — 120

lasku (3×40). Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasendid — lamades käelt, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 10 proovi- ja 40 võistluslasku igast asendist, neljas seerias 2 lasku märklehte. Aeg: 6 tundi 30 minutit (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Harjutuse täitmisel lahus kehtestatakse proovi- ja võistluslaskudeks järgmine aeg: lamades — 1 tund 45 minutit, põlvelt — 2 tundi ja püsti — 2 tundi 15 minutit.

271. Harjutus MB-7. Laskmine kolmest asendist — 30 lasku (3×10). Distantis — 25 m. Märk nr. 6. Laskeasendid — lamades käelt, põlvelt ja püsti, märgitud järjekorras. Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku igast asendist, 5 lasku märklehte. Aeg: proovilaskudeks lamades — 5 minutit, põlvelt — 6 minutit ja püsti — 8 minutit, võistlusseeriaks lamades — 15 minutit, põlvelt — 20 minutit ja püsti — 25 minutit.

272. Harjutus MB-8. Laskmine lamadesasendist — 30 lasku. Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasend — lamades käelt. Laskude arv — 8 proovi- ja 30 võistluslasku, 5 lasku märklehte. Aeg: 1 tund (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

Varjendita lasketiirus, samuti tõstemehhanismide puudumisel kehtestatakse proovi- ja võistluslaskude laskmine lahus. Proovilasud sooritatakse ainult esimese võistlusseeria ees. Aeg: proovilaskudeks — 12 minutit ja igale 10-lasulisele võistlusseeriale — 15 minutit, 5 lasku märklehte.

273. Harjutus MB-9. Laskmine lamadesasendist — 60 lasku. Distantis — 50 m. Märk nr. 7. Laskeasend — lamades käelt. Laskude arv — 15 proovi- ja 60 võistluslasku, 2 lasku märklehte. Aeg: 2 tundi (kokku proovi- ja võistluslaskudeks).

274. Harjutus MB-10. Laskmine märgile «Jooksev metskits» — 20 lasku (normaaljooks). Distantis — 50 m. Laskeasend — püsti. Jookse 20, üks ühelasuline võistlusseeria iga jooksu eest. Võistlusseeria eel on lubatud proovilaskudeks anda 2 jooksu.

Laskur laeb tulejoonel iga lasu jaoks relva uuesti, võtab laskeasendi (langetab pussikaba vastu puusa, nii et see oleks käsivarre alt nähtav või toetab pussikaba vastu kõhtu) ja annab käskluse «Anda!»

Selle käskluse järel alustab märk liikumist järjekordseks jooksuks. «Metskits» ilmub aknas nähtavale 4—6 sekundit pärast käsklust «Anda!».

Relva on lubatud õlga võtta ainult märgi ilmumisel.

Tabamuse väärtuse ja koha näitamine toimub pärast märgi varjumist maski taha.

275. Harjutus MB-11. Laskmine märgile «Jooksev metskits» — 40 lasku, normaal- ja kiirjooks (20 + 20). Distant — 50 m. Laskeasend — püsti.

Jookse 40 — üks 20-jooksuline võistlusseeria, üks võistluslask märgi iga jooksu kohta (normaaljooks) ja üks 20-jooksuline võistlusseeria, üks võistluslask märgi iga jooksu kohta (kiirjooks). Kokku 2 seeriat. Kummagi võistlusseeria eel on lubatud proovilaskudeks 2 jooksu. Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses MB-10.

276. Harjutus MB-12. Laskmine märgile «Jooksev metskits» — 80 lasku (40 + 40), aeglane ja kiirjooks. Distant — 50 m. Laskeasend — püsti.

Jookse 80. Harjutuse esimene pool toimub esimesel päeval — 40 jooksu (normaaljooks kahes 20-jooksulises seerias), üks arvestuslask märgi iga jooksu kohta ja harjutuse teine pool teisel päeval — 40 jooksu (kiirjooks kahes 20-jooksulises seerias) üks arvestuslask märgi iga jooksu kohta. Kokku 4 seeriat. Iga võistlusseeria eel on lubatud proovilaskudeks 2 jooksu. Harjutuse täitmise kord on sama mis harjutuses MB-10.

§ 45. Harjutused laskmiseks täiskaliibrilisest revolverpüstolist

277. Harjutus ПП-1. Laskmine ringmärgi pihta — 10 lasku. Distant — 25 m. Märk nr. 4. Laskeasend — püsti. Laskude arv — 3 proovi- ja 10 võistluslasku. Aeg: proovilaskudeks — 6 minutit, võistluslaskudeks — 20 minutit.

Harjutust täidetakse revolverpüstolist (Makarovi tüüp, 1895. a. mudel).

278. Harjutus ПП-2. Laskmine siluutile — 30 lasku. Distant — 25 m. Märk nr. 1 — siluett. Laskeasend — püsti. Laskude arv — 5 proovi ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: proovi- ja võistluslaskudeks — 3 sekundit lasule. Pärast iga lasku märk varjub 7 sekundiks.

Pärast sektorikohtuniku käsklust «Laadida!» — laetakse relv 5 padruniga magasinini või trumliisse. Seejärel võtab laskur laskeasendi, langetab käe koos relvaga allapoole,

umbes 45-kraadise nurga all (nurk, mille moodustavad käsi ja vertikaaljoon) ja teatab: «Valmis!».

Märk, mis algul on «näoga» laskuri poole, pöördub serviti ja ilmub 7 sekundi pärast 3 sekundiks «näoga» laskuri poole, pöördub seejärel jälle 7 sekundiks serviti ning ilmub uuesti 3 sekundiks «näoga» laskuri poole jne. Nii toimub see viis korda. Iga kord, kui märk pöördub «näoga» laskuri poole, sooritab viimane ühe lasu.

Silueti igakordse pöördumise eel võtab laskur algasendi.

Tõsta kätt lasu sooritamiseks on lubatud märgi ettepoordumise alguses.

279. Harjutus ПП-3. Laskmine ringmärki — 20 lasku. Distsants — 50 m. Märk nr. 4. Laskeasend — püsti. Laskude arv 5 proovi- ja 20 võistluslasku kahes seerias, 10 lasku märki. Aeg: proovilaskudeks — 10 minutit, võistluslaskudeks — 20 minutit seeriale.

280. Harjutus ПП-4. Laskmine ringmärki — 30 lasku. Distsants — 25 m. Märk nr. 4. Laskeasend — püsti. Laskude arv — 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: proovilaskudeks — 8 minutit, 5-lasulisele võistlusseeriale — 6 minutit.

Pärast sektorikohtuniku käsklust «Laadida!» võib relva laadida viie padruniga.

281. Harjutus ПП-5. Laskmine ringmärki ja siluetele — 60 lasku (30+30). Kombineeritud harjutus harjutustest ПП-4 ja ПП-2 täidetakse määratud järjekorras.

§ 46. Harjutused laskmiseks väiksekaliibrilisest püstolist

282. Harjutus МП-1. Laskmine ringmärki — 10 lasku. Lastakse samuti kui harjutust ПП-1, kuid spordipüstolist (Margolini tüüp).

283. Harjutus МП-2. Laskmine siluetele — 30 lasku. Lastakse samuti kui harjutust ПП-2, kuid spordipüstolist (Margolini tüüp).

284. Harjutus МП-3. Laskmine ringmärki — 30 lasku. Distsants — 50 m. Märk nr. 4. Laskude arv — 8 proovi- ja 30 võistluslasku, 10 lasku märklehte. Aeg: 1 tund 30 minutit (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

Varjendita lasketiirus või mehhanismide puudumisel määratakse eraldi aeg: proovilaskudeks — 16 minutit ja igale

10-lasulisele võistlusseeriale — 20 minutit. Proovilasud sooritatakse ainult esimese võistlusseeria eel.

285. Harjutus МП-4. Laskmine ringmärki — 30 lasku. Lastakse samuti kui harjutust ПП-4, kuid spordipüstolist (Margolini tüüp).

286. Harjutus МП-5. Laskmine ringmärki ja siluutile (30+30). Lastakse samuti kui harjutust ПП-5, kuid spordipüstolist (Margolini tüüp).

287. Harjutus МП-6. Laskmine ringmärki — 60 lasku. Distant — 50 m. Märk nr. 4. Laskeasend — püsti. Laskude arv — 15 proovi- ja 60 võistluslasku, 10 lasku märklehte. Aeg: 3 tundi (üldaeg proovi- ja võistluslaskudeks).

288. Harjutus МП-7. Laskmine viiele siluutile — 30 lasku. Distant — 25 m. Märk nr. 1 (viis märki — siluetti). Laskeasend — püsti. Laskude arv — 5 proovi- ja 30 võistluslasku (6 viielasulist seeriat). Aeg: kaks seeriat à 8 minutit, kaks seeriat à 6 minutit ja kaks seeriat à 4 minutit. Märgitud järjekorras lubatakse proovilaskude seeriaks aega mitte üle 3 minuti.

Kohtuniku käskluse peale laeb laskur relva viie padruniga (või sektorikohtuniku loal kuue padruniga). Võtab laskeasendi, langetab käe relvaga allapoole, mitte üle 45-kraadise nurga all (nurk moodustub käest ja vertikaaljoonest) ja teatab: «Valmis!».

Pärast seda, umbes 2—4 sekundi möödumisel, ilmub (pöörduvad) viis märki (siluetti) ja laskur avab iseseisvalt tule, sooritades viis lasku (ühe igasse märki).

Kätt koos relvaga on lubatud tõsta pärast märkide pöördumise algust.

Iga seeria eel peab laskur võtma algasendi.

289. Harjutus МП-8. Laskmine viiele siluutile — 60 lasku (30+30). Kombineeritud harjutus, mis koosneb harjutuse МП-7 kahekordsest täitmisest kahes osas.

IX. VÕISTLUSTE LÄBIVIIMISE KOHT

§ 47. Laskeväljade (lasketiirude) sisustamine võistlusteks

290. Lasketiiruks nimetatakse selleks spetsiaalselt sisustatud maa-ala või ehitust, mis on määratud laskmiseks märkidele. Tagantpoolt on see piiratud tulejoonega, eest —

kuulipüüdja valliga (või muu ehitisega), külgedelt — kaitsevallide või -seintega, mis takistavad kuulide väljalendu lasketiiru piiridest.

Lasketiir võib koosneda üksikutest isoleeritud ja üksteisest eraldatud, ühel tasapinnal või astmeliselt asuvatest sektoritest (koridoridest).

Lagedega (katustega) lasketiiru või lasketiiru, mille laskedistantsil on kuulipüüdjad (sarikad), samuti ka eessein laskeavadega, nimetatakse kinniseks lasketiiruks.

Laskeväljaks nimetatakse mitme lasketiiru kompleksi või spetsiaalselt sisustatud maa-ala, mis on määratud laskmiseks käsitulirelvast. Laskeväli ei nõua külgsulle ega seinu, samuti ka kaitsevalli.

291. Iga lasketiiru kohta tuleb koostada akt, milles on märgitud kaugus märkide joonest tulejoone eesmise servani.

Laskedistants mõõdetakse sirgjooneliselt vähemalt kahest kohast märklehtede raamide joonelt kuni vastava laskuri asukohal tulejoone eesmise servani ja peab igas lasketiiru kohas olema järgmistes piirides (vastavalt lasketiiru distantsile):

$$300 \pm 1 \text{ m};$$

$$100 \pm 0,5 \text{ m};$$

$$50 \pm 0,25 \text{ m};$$

$$25 \pm 0,25 \text{ m}.$$

Mõõdetakse geodeetiliste mõõteriistadega; mõõtmine on lubatud ka vähemalt 25 m pikkuse metall-lindiga või maa-mõõtmise lindiga (Gost-7502-55).

Tulejoone eesserv tähistatakse puust äärisel, veekindla värvi, postikestega vms.

292. Võistlusteks määratud laskeväljad (lasketiirud) peavad:

a) tagama laskeohutuse nii võistlejatele kui juuresolijatele, samuti ei tohi esineda võimalust laskmise piirkonda pääsemiseks inimestel ja loomadel;

b) tagama võimalikult võrdsed tingimused kõigile laskuritele ja võimaluse kohtunikel kontrollida võistlusmäärustest kinnipidamist laskurite poolt.

293. Laskeväljadel (lasketiirudes) peavad olema nähtavale kohale üles pandud ohutusreeglid ja käitumisreeglid antud laskeväljal (lasketiirus).

294. Võistlusteks määratud laskeväljadel (lasketiirudel) peab olema:

a) tulejoon või tuleala laskmiseks;
b) varjendid märklehtede jälgimiseks ja kontrollimiseks;
c) puhkeruumid (toad, telgid, katused jms.) ja riietusruumid võistlejatele, ruumid kaitseks sademete, tuule ja päikese eest;

d) ruumid sekretariaadi, tagajärgede arvestamise komisjoni, kohtunikekogu ja meditsiinipunkti jaoks;

e) ruumid relvade, laskemoona, materiaalsete väärtuste, võistluste märklehtede ja dokumentatsiooni hoiuks;

f) eriti sisustatud kohad relvade puhastamiseks;

g) tualeti- ja pesemisruumid;

295. Laskevälja tulejoon võib olla lahtine, kuid tulejoonel peavad olema katused laskurite, kohtunike ja pealtvaatajate kaitseks sademete, tuule ja päikese eest.

Tulejoon peab olema jaotatud barjääriga kaheks tsooniks:

a) tulejoon, kus asuvad laskurite tulistamiskohad ja tsoon tulejoone kohtunike tööks;

b) tsoon esindajatele, treeneritele ja pealtvaatajatele.

296. Üle 30 m pikkuse tulejoonega lasketiirud peavad olema radiofitseeritud, et tulejoone vanemkohtuniku käsklused oleksid kuuldavad tervel tulejoonel.

Lasketiirudes peab tulejoon olema valgustatud, et kohtunikel oleks võimalik kontrollida harjutuse õiget täitmist laskurite poolt.

297. Tuule suuna ja tugevuse määramiseks tuleb põiki üle lahtise lasketiiru asetada (riputada) vähemalt kaks rida tulejoonelt selgesti nähtavaid mitmevärvilisi lipukesti.

298. Laskevälja (lasketiiru) tulejoone ja märkide joone juurde tuleb püstitada mastid punaste (tulistamine on lubatud) või valgete (tulistamine on katkestatud) lippude heiskamiseks.

299. Varjendiga laskeväljadel (lasketiirudes) peab olema iga varjendi ja tulejoone vahel telefoniside, arvestusega üks telefoniliin 6 laskekoha kohta, peale selle raadioside korralduste ja käskluste edasiandmiseks tulejoonelt varjendisse.

300. Tulejoon (määratud laskmiseks) ja märkide joon (kus näidatakse iga tabamust) tuleb varustada valgus- või muu signalisatsiooniga näitaja informeerimiseks sooritatud lasust.

§ 48. Lasketiir laskmiseks musta südamikuga ringmärki

301. Iga laskuri laskekoha laius peab olema 1,25—1,5 m ja sügavus vähemalt 2 m.

Laskurite laskekohtade taha asetatakse lauakesed kontrollkohtunikele, nende ja pealtvaatajate tsooni eraldava barjääri vahele peab jääma vaba käik tulejoone kohtunikele.

302. Tulejoonel võib olla 1,8—2 m kõrguste ja 2,5—3 m laiuste vaheseintega jaotatud kabiinideks, nii et igas kabiinis oleksid kohad kahele laskurile.

Vaheseinad võivad ulatuda 0,5—1 m tulejoone eesservast ettepoole.

303. Tulejoone põrand lasketiirudes peab olema horisontaalne ja sile; aukudeta, kaetud asfaldi, betooni või muu materjaliga selle arvestusega, et käimine laskurite lähedal ei tekitaks tulejoone pinna vibreerimist ning laskurite küünarnukid ja saabaste kontsad ei vajuks põrandapinda.

304. Tulejoon peab lasketiirudes asuma maapinnast niisugusel kõrgusel, et miraaži mõju oleks võimalikult väike.

305. Vastavalt täidetavale harjutusele peab iga laskuri tulejoonel olema järgmine sisustus:

a) 1—1,1 m kõrgune ja 0,3—0,5 m laiune barjäär või lauake (laskuri ees) — relvade, padrunite, vaatlustorude, abivahendite jm. jaoks;

b) õhuke alusriie suurusega 100×175 kuni 125×200 sm, paksusega mitte üle 5 mm ja paks vaibake ükskõik millisest elastsest materjalist suurusega mitte vähem kui 50×75 sm ja paksusega mitte üle 5 sm.

c) kaks vati-, saepuru- või muu täidisega muhvkotikest pikkusega 20—25 sm ja läbimõõduga 12—14 ja 16—18 sm — jalapealse allapanemiseks laskmisel põlvetasendist;

d) üks kott (tugi) saepuru-, liiva- vms. täidisega, pikkusega 40—50 sm ja läbimõõduga 25—30 sm — laskmiseks lamades toelt;

e) pink laskurile;

f) pink ja lauake kontrollkohtunikule.

306. Varjend märkide joonel peab tagama kindla kaitse kuulide eest, märkide joone kohtunike ja näitajate sobiva paiknemise. Varjendis peavad olema ruumid varjendi sisustuse hoidmiseks, märkide joone vanemkohtuniku ja tagajärgede arvestamise komisjoni tööks.

307. Märkide joon tuleb varustada tõstetavate seadeldis-

tega, mis on varjendisse monteeritud nii, et neid võib tõsta ja langetada varjendisse laskmise kestel.

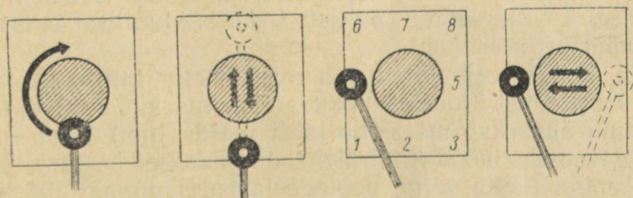
Iga tõsteseadeldise raami kinnitatakse vineerist või kartongist kilp, mille suurus on: 300 m lasketiiru jaoks $1,2 \times 1,2$ m, 100, 50 ja 25 m lasketiirude jaoks $0,6 \times 0,6$ m. Kilp peab olema mati pinnaga, värvitud valgeks või kreenikaks, on märklehe aluseks ning sihtimisel fooniks (ekraaniks). Kilbil peab olema seadis, millega saab kiiresti kinnitada puhtad märklehed ja kiiresti maha võtta tabamustega märklehed neid vigastamata.

308. Enne iga märklehe vahetamist kilbil kleebitakse tabamustega keskosa paberiga üle.

309. Kuni 100 m distantssi lasketiiru märkide joon soovitatakse sisustada kopeerseadeldistega, mis võimaldavad mahutada laskuri märgi taha paberist ekraani. Ekraan paigutatakse: 100 m distantsil 40—60 sm kaugusele, 50 m distantsil 20—30 sm kaugusele ja 25 m distantsil 10—15 sm kaugusele.

310. Iga märgi kohale või üle ühe märgi asetatakse number, mis on tulejoonelt selgesti nähtav.

311. Tabamuste näitamiseks peab märkide joone varjendis olema näitekepp, mis võimaldab ohutult tabamusi näidata.

Joon. 1

Näitekepi ketas peab olema ühelt poolt valge, teiselt poolt must, ketta läbimõõt peab olema:

- a) laskmisel 300 m — 30 sm;
- b) „ 100 m — 15 sm;
- c) „ 50 m — 10 sm;
- d) laskmisel 25 m — 5 sm (värvitud valgeks ja punaseks).

312. Tabamuse väärtuse ja asukohta näitamine laskmisel musta südamikuga märgi pihta toimub näitekepiiga. Algul näidatakse tabamuse väärtus ja seejärel asukoht.

Tabamuse väärtuse näitamine on järgmine:

a) 10 — näitekepi kolmekordse ringikujulise liigutusega märgi musta südamiku ümber;

b) 9 — näitekepi kolmekordse vertikaalsuunalise liigutusega märgi keskkohal;

c) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 näidatakse vastavalt joonisele 1.

313. Pärast tabamuse väärtuse näitamist pöörab näitaja näitekepi ketta serviti ja veab sellega kilbi serval kohani, kuhu suundub raadius, millel paikneb tabamus. Seejärel pööratakse näitekeppi ketta musta poolega laskuri poole ja veetakse mööda raadiust kilbi servast tabamuse poole. Kui ketta keskkohal ühtub tabamusega, peatub näitekepp 1—2 sekundiks, näitaja veab näitekepi tagasi tabamusest mööda raadiust kilbi servani, pöörab seal serviti ja laseb varjendisse. Kui näitekepi ketas liigub märgi musta südamiku kohal, pöörab näitaja selle valge poolega laskuri suunas ja vastupidi.

314. Iga tabamust näidatakse ainult üks kord. Kui näitaja eksis, peab ta näitamise annulleerima näitekepi ketta musta poole kahe-kolmekordse liigutusega suunas 1—8, 6—3 (mööda märklehe diagonaale) ja viima näitekepi varjendisse, 1—2 sekundit pärast seda näidatakse tabamuse õige väärtus ja asukoht.

315. Kui on vaja kilp koos märklehega langetada enne lasu sooritamist (kleebis kukkus ära, märklehe hoidja tuli ära, tuul ähvardab märklehe lahti rebida jne.) tuleb näitekepiiga vedada mööda märklehe diagonaale, seejärel katta näitekepiiga (ketta valge poolega laskuri suunas) märklehe must südamik või märklehe musta südamiku alumine pool, võttes seega laskurilt võimaluse lasu sooritamiseks kilbi langetamisel ning langetada kilp koos märklehe ja näitekepiiga.

316. Harjutuste täitmisel 50 ja 25 distantsilt ning vaatlusabinõude olemasolu korral laskuritel on lubatud näidata ainult tabamuse väärtust. Kuid laskuri soovil tuleb tabamuse väärtus ja asukoht näidata täielikult.

§ 49. Lasketiiru sisustamine siluettide laskmiseks

317. Laskmisel viiele siluutile monteeritakse märgid eriseadeldistes, mis võimaldavad pöörata üheaegselt kõiki siluette oma vertikaaltelje ümber $90 \pm 10^\circ$ mitte üle 0,4 sekundi vältel. Siluettide peatamine «näoga» või serviti asendis (vastavalt tulejoonele) peab toimuma ilma nähtava, laskurit segava vibreerimiseta. Kaugus märkide keskpunktide vahel peab olema 75 ± 2 sm. Kõigi ühes seadeldises oleva viie siluuti keskkohad peavad asuma ühel horisontaaljoonel, kõikumisega mitte üle 2 sm üles- või allapoole, 1—1,5 m kõrgusel tuleala põrandapinnast.

318. Siluettide pööramine peab toimuma automaatselt tegutseva mehhanismi abil, mis garanteerib märkide pööramiseks ja ekspositsiooniks määratud ajast kinnipidamise.

Mehhanismide ja abinõude töö stabiilsust kontrollitakse laskmise käigus kolme ajanäitajaga (vt. p. 123, lk. 29).

Laskmisel siluettidele arvestatakse aega märkide pööramise algusest (servitiasendist) kuni pööramise lõpuni «näoga» asendisse ja see peab olema 8—8,2 sekundi, 6—6,2 sekundi, 4—4,2 sekundi piirides ning laskmisel revolverpüstolist ühele siluutile 2,8—3,2 sekundi piirides.

Kui märkide ekspositsiooni aeg osutub vähemaks kui 8; 6; 4; 2,8 sekundit või suuremaks kui 8,2; 6,2; 4,2; 3,2 sekundit või märkide pööramise aeg suuremaks kui 0,4 sekundit, siis peab tulejoone vanemkohtunik võistlused katkestama ja korraldama mehhanismide reguleerimise lubatud vahede piiridesse.

319. Laskmisel revolverpüstolist ühele siluutile kõrvaldatakse seadeldisest teine ja neljas siluett ning lastakse esimese, kolmanda ja viienda siluuti pihta igas seadeldises.

320. Laskmisel siluettidele asetatakse iga seadeldise kohale number, mis on tulejoonelt selgesti nähtav.

321. Iga seadeldise kõrval peab olema demonstratsioonitahvel, millele märgitakse tulejoonelt selgesti nähtavalt järjekordse seeria laskude tulemused ja kõigi seeriaste silmade summa.

322. Iga laskuri laskekohal peab olema järgmine sisustus:

a) 1—1,1 m kõrgune barjäär või lauake, laiusega 0,3—0,5 m (laskuri ees) — relvade, padrunite, abivahendite jm. jaoks;

b) pink laskuri jaoks;

c) liikuvad vaheseinad — kõrgus 180—200 sm ja laius 90—100 sm, kaitseks naaberlaskuri püstolist väljaheideta-vate padrunikestade eest.

323. Laskmisel viiele siluutile toimub tabamuse väärtuse ja asukoha näitamine ketastega, mille läbimõõt on 4—5 sm. Kettal on 4—5-mm diameetriga telg, mis ulatub 20—30 mm kaugusele kettast kummalegi poole.

Iga seadeldise jaoks on vaja komplekt viiest kettast, mis on ühelt poolt valged, teiselt poolt punased.

Ketas asetatakse tabamusse pärast seda, kui selle väär-tus on kohtunike poolt kindlaks tehtud ja fikseeritud.

Ketta punase poolega näidatakse kümned, valge poo-lega — üheksad ja kõik teised tabamused.

324. Tabamuse väärtuse ja asukoha näitamine laskmisel ühele siluutile toimub väikese näitekepigiga, mis koosneb 30—40-sm pikkusega käepidemest ja 4—5-sm läbimõõduga ket-tast selle otsas, mis samuti värvitakse punaseks ja valgeks.

Punase kettaga näidatakse kümned, valgega — üheksad ja kõik ülejäänud tabamused, kusjuures näitamisel peab ketta keskkohat ühtuma tabamusega.

§ 50. Lasketiiru sisustamine märgi «Jooksev hirm» laskmiseks

325. Märk «Jooksev hirm» peab liikuma mööda laskmise rinnet paremalt vasakule ja tagasi ühtlase kiirusega, läbi-des lahtise ala, mida nimetatakse aknaks, 4 sekundiga. Seda aega arvestatakse «hirve» saba ilmumise momendist nina kadumise momendini.

«Akna» suurus peab olema 23 m \pm 25 sm.

«Hirve» liikumise kiirust mõõdetakse kolme ajanäitajaga (p. 123, lk. 29).

«Hirve» liikumise aeg peab olema mitte alla 3,8 ja mitte üle 4,2 sekundi. Kohtunikud peavad kindlustama «hirve» liikumiskiiruse reguleerimise lubatud piirides.

«Akna» väliskülgedest kummalegi poole püstitatakse kuulikindel sein (mask). Aknast 8 meetrit paremale ja vasa-kule peab sein kõrgus olema niisugune, et enne märgi ilmumist «aknal» oleks tulejoonelt näha liikuva «hirve» sarved (kuid mitte pea). Ülejäänud osa seinast paremal ja vasakul peab olema kõrgem, täielikult katma märgi, moodustama varjendi kohtunikele ja näitajatele.

326. «Hirv» peab selgesti eralduma «akna» taga asuva kuulipüüdja valli taustal igasuguse ilmaga.

327. Märgi liikumise joon kujutab endast 40—50-meetrist rööbasteed, kus liigub vankrike märgiga.

Liikumisel lahtisel alal ei tohi märk langeda üle 75 sm. «Akna» keskkohas peab märk olema horisontaalasendis.

«Akna» ette püstitatakse madal vall, mis kaitseb vankrike metallosi kuulide eest.

Märk liigub inertsil mõjul tõukest, mis on antud näitajate poolt kätega hoovõtuks liikumise alustamisel või mehaaniliste seadeldiste abil (elektrimootor või muud vahendid).

328. Paviljoni või katusealusega tulejoonel eraldatakse laskurile mitte vähem kui 1,5 m laiune ja kuni 2 m sügavusega laskekoht.

Laskuri vahetus läheduses asuvad tulejoone kohtunikud; kohad tulejoonel laskuri laskekohast vasakul ja paremal eraldatakse «kuivaks» treeninguks neile laskureile, kes ootavad võistluslaskmise järjekorda.

329. Laskuri laskekohal ja kohtadel tulealal, mis on eraldatud «kuivaks» treeninguks peab olema järgmine sisustus:

a) barjäär või lauake kõrgusega 1—1,1 m, laiusega 0,3—0,5 m (laskuri ees) — relvade, padrunit, abivahendite jm. jaoks;

b) pingid või toolid laskurile;

c) riidenagi;

d) laud ja pingid tulejoone kohtunikele.

330. Märgi liikumise joonest paremale ja vasakule püstitatakse «hirve» valged demonstratsioonkujundid gabariitjoontega tabamuste näitamiseks. Näidatakse näitekepi, mis peab ulatuma demonstratsioonkujundi ülemise servani.

Näitekepi ketaste diameeter on 15—20 sm, keskel auguke. Kettad tuleb värvida:

a) punane — viie näitamiseks;

b) ülemine pool punane, alumine valge — nelja näitamiseks;

c) sinine — kolme näitamiseks;

d) ülemine pool sinine, alumine valge — kahe näitamiseks;

e) valge, musta randiga — ühe näitamiseks;

f) must — nulli ja möödalasu näitamiseks.

Tabamuse väärtuse ja asukoha näitamiseks veetakse vas-

tavat värvi näitekeppi demonstratsioonmärgi servast raadiust mööda kuni tabamuse asukohani, peatatakse seal 1—2 sekundiks ja viiakse edasi märgi servani mööda raadiust, mis läbib tabamuse. Paarislaskude näitamisel näidatakse enne väiksema väärtusega, seejärel suurema väärtusega tabamus.

2—3 sekundit enne «hirve» järgmise jooksu algust riputatakse näitekepid (näitekepp) konksule demonstratsioonmärgi küljes.

§ 51. Lasketiir märgi «Jooksev metskits» laskmiseks

331. Märk «Jooksev metskits» peab liikuma laskmise rinnet mööda paremalt vasakule ja tagasi ühtlase kiirusega horisontaalteed mööda, läbides lahtise ala (akna) kahe fikseeritava kiirusega. Normaaljooks — 5—5,4 sekundit ja kiirjooks — 2,5—2,7 sekundit. Seda aega arvestatakse «metskitse» pea ilmumise momendist selle varjumiseni.

«Akna» suurus on 10 m \pm 0,1 m.

«Metskitse» liikumise kiirust mõõdetakse kolme ajanäitajaga (p. 123). Kui liikumise aeg on alla 5 või üle 5,4 sekundi või alla 2,5 ja üle 2,7 sekundi, peab tulejoone vanemkohtunik korraldama «metskitse» liikumiskiiruse reguleerimise lubatud piirides.

Märgi paneb liikuma elektrimootor või mõni muu seadeldis.

«Akna» väliskülgedest kummalegi poole püstitatakse kuu-likindel sein (mask). «Aknast» 5 m paremale ja vasakule peab seina kõrgus täielikult katma «metskitse» ja moodustama varjendi kohtunikele ja näitajatele.

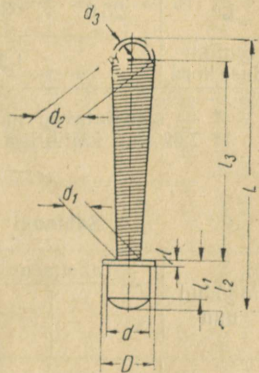
Demonstratsioonisustus ja tabamuste väärtuse näitamine on analoogiline p. 330.

LISAD

Lisa 1

Kaliibri näidised ja mõõdud (joon. 2 ja 3)

Mõõdud mm	Tabamuse kaliiber, n.m		
	5,6	8,0	9,65
D	5,6—0,025	8,0—0,03	9,65—0,03
d	4,4—0,02	6,6—0,03*	6,6—0,03* 8,0—0,03
$d_1 \approx$	3,5		
$d_2 \approx$	6,5		
d_3	0,4		
l	0,5±0,02		
l_1	3,5±0,3	4,5±0,3	5,5±0,3
l_2	4,5	6,0	7,5
l_3	30,0		
L	38,0	39,5	41,0

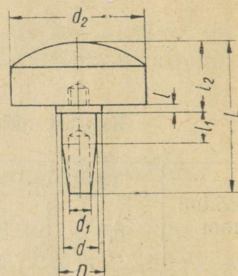
Joon. 2

* 7,62 mm kaliibriga relvadele.

Mõõdud mm	Tabamuse kaliiber, mm		
	5,6	8,0	9,65
D	5,6—0,025	8,0—0,03	9,65—0,03
d	4,6—0,025	6,6— —0,03**	6,6— —0,03** 8,0—0,03
d ¹ ≈	3,5	5,4	6,0
d ₂ *	20,0	28,0	32,0
l	0,5±0,2		
l ₁	5,5±0,3	8,0±0,4	10,0±0,4
l ₂ *	12,0	14,0	15,0
L*	23,0	35,0	35,0
Suuren- duse kord	1,25—1,5		

* — soovitatavad mõõdud.

** 7,62 mm kaliibriga relvadele.

Joon. 3

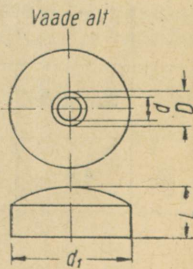
Lisa 2

Sablooni näidis ja mõõdud (joon. 4)

Mõõdud mm	Tabamuse kaliiber, mm		
	5,6	8,0	9,65
D	5,6—0,025	8,0—0,03	9,65—0,03
d	3,6±0,1	6,0±0,1	6,0±0,1** 7,0±0,1
d ₁	20,0	28,0	32,0
L*	12,0	14,0	15,0
Suuren- duse kord	1,25—1,5		

* — soovitatavad mõõdud.

** — 7,62 mm kaliibriga relvadele.

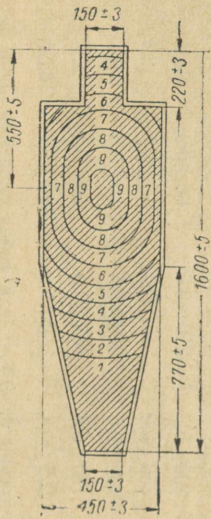
Joon. 4

Musta südamikuga märkide ja nende elementide mõõted (mm)

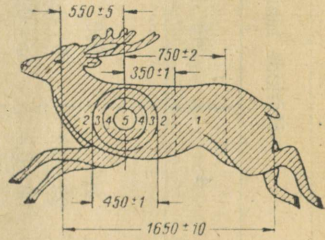
Elementide mõõtmete nimetused	Märkide tähistamine				
	3 ja 4a	4	4m	6	7
Gabariitringide diameeter:					
musta südamiku (nominaalne)	600	200	210	50	112,4
Kontrollkümned	$50 \pm 0,3$	$25 \pm 0,2$	$10 \pm 0,1$	$5 \pm 0,1$	$1,0 \pm 0,1$
Kümned	$100 \pm 0,4$	$50 \pm 0,3$	$35 \pm 0,2$	$10 \pm 0,1$	$12,4 \pm 0,1$
Üheksad	$200 \pm 0,5$	$100 \pm 0,4$	$70 \pm 0,3$	$20 \pm 0,1$	$29,1 \pm 0,2$
Kaheksad	$300 \pm 0,6$	$150 \pm 0,5$	$105 \pm 0,5$	$30 \pm 0,2$	$45,7 \pm 0,3$
Seitsmed	$400 \pm 0,6$	$200 \pm 0,5$	$140 \pm 0,5$	$40 \pm 0,2$	$62,4 \pm 0,3$
Kuued	$500 \pm 0,8$	$250 \pm 0,6$	$175 \pm 0,5$	$50 \pm 0,3$	$79,1 \pm 0,4$
Viied	$600 \pm 0,8$	$300 \pm 0,6$	$210 \pm 0,6$	$60 \pm 0,3$	$96,7 \pm 0,4$
Neljad	$700 \pm 0,8$	$350 \pm 0,6$	$245 \pm 0,6$	$70 \pm 0,3$	$112,4 \pm 0,5$
Kolmed	$800 \pm 1,0$	$400 \pm 0,6$	$280 \pm 0,6$	$80 \pm 0,4$	$129,1 \pm 0,5$
Kahed	$900 \pm 1,0$	$450 \pm 0,8$	$315 \pm 0,6$	$90 \pm 0,4$	$145,7 \pm 0,5$
Ühed	$1000 \pm 1,0$	$500 \pm 0,8$	$350 \pm 0,6$	$100 \pm 0,4$	$162,4 \pm 0,5$

Märkused. 1. Musta südamiku diameeter määratakse: märkidel nr. 3,4 m ja 6 «viie» gabariidi järgi, märgil nr. 4. «seitsme» gabariidi ja märgil nr. 7 «nelja» gabariidi järgi.

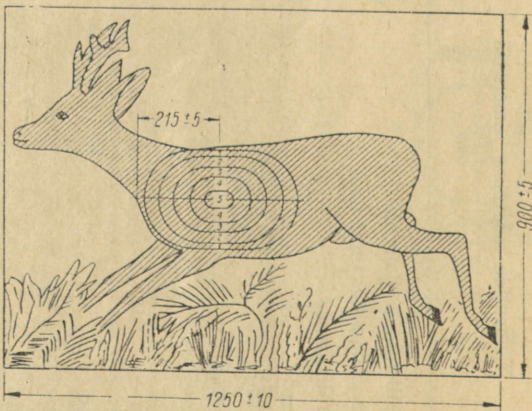
2. Musta ringi ja gabariidi ringjoone diameetrid mõõdetakse nende välispiirete järgi.

Joon. 5

Joon. 6

Joon. 7

Joon 5 kütöht kocar
 Joon 6 met nja kaban

(spordiühingu, organisatsiooni nimetus)

REGISTREERIMISLEHT

osavõtuks

(võistluste nimetus)

laskmises

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordi- järg	Sünni- aasta	Millistest harjutustest võtab osa	Hooaja parim tagajärg			Arsti viisa ja pitsat
					1	2	3	

Spordiühingu või
organisatsiooni
pitser

Spordiühingu esimees:

Esindaja.

Treener:

(spordiühingu, organisatsiooni, vabariigi, linna, rajooni jms.)

REGISTREERIMISLEHT

võistkonna nr. osavõtuks harjutuses
(harjutuse lühike nimetus)

(võistluste nimetus)

mis peetakse
(aeg)

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordi- järk	Vaetus	Kilbi, seadel- dise nr.	Tagajärjed		
					kokku	saavuta- tud koht	täidetud norm

« » 19 a.

Treener:

Esindaja:

VAHETUSTE NIMISTU

osavõtuks harjutusest nr. _____

Relv _____ Vahetus _____ Osavõtjate arv _____

Jrk. nr.	Kilbi nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordijärk	Võistkond	Relva ja luku nr.	Märkused relva, vahendite, riietuse ja jalanõude kohta
1.						
2.						
3.						
4.						
jne.						

Peasekretär:

Vanem kohtunik võistlejate juures:

Lisa 7

LASKUDE KONTROLLKAART

(Perekonnanimi)	(Spordiorganisatsioon)					(Laskekoha nr.)				
Asend	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Proovilasud

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Kontrollkohtunik:

Formaat — 0,5 tingformaatpöognat.

LASKUDE KONTROLLKAART

(Perekonnanimi)

(Spordiorganisatsioon)

(Laskekoha nr.)

Seeria, asend	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Proovilasud

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--

Kontrollkohtunik:

Formaat — 0,5 tingformaatoognat.

LASKUDE KONTROLLKAART

(Perekonnanimi)		(Spordiorganisatsioon)					(koht)	Kokku silmi
Seeria	Aeg sek.	1	2	3	4	5	Silmade arv seerias	
1	8							
2								
3	6							
4								
5	4							
6								
Kokku seerias								

Proovilasud

--	--	--	--	--

Allkirjad:

Kohtunik

Laskur

DEMONSTRATSIOONKAARDI VORM

(Perekonnanimi)		(Spordiorganisatsioon)										(Laskekoha nr.)	Silmade arv seerias
Laskeasend		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Kokku silmi:													

Sektorikohtunik:

Proovilasud

(võistluste nimetus)

LASKETULEMUSTE PROTOKOLL

19..... a.

(Ünn)

(Lasketiir, laskevälil)

Harjutuse nr.

Jrk. nr.	Perekonna-, ees- ja isanimi	Spordi- organisat- sioon	Spordi järg	Lasketulemus						Silmade summa	Saavutatud koht
				Lamades		Põlvelt		Püsti			
				1	2	3	4	5	6		

Peakohtunik:

Tulejoone vanemkohtunik:

Tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunik:

Peasekretär:

VÖISTKONDLIKE VÖISTLUSTE
 PROTOKOLL

harjutuses ABD — «duell-laskmine»

..... grupp nr.
 (eel-, poolfinaal-, finaalvõistluste)

«.....» 19..... a.

.....
 (linn)

Võistkonna nr.	1	2	3	4	5	6	7	8	Tagajärg		Saavutatud koht
									võitude arv	võitude aeg	
1	×										
2		×									
3			×								
4				×							
5					×						
6						×					
7							×				
8								×			

Peakohtunik:

Tulejoone vanemkohtunik:

Vanem ajamõõtja:

Kohtunik-sekretär:

Paaride koostamise ja vahetuste järjekorra määramise tabel
«duell-laskmiseks».

Antud tabelit kasutatakse võistkondade vahetuste järjekorra määramiseks igas voorus. Eelnevalt saavad antud võistluste kõik võistkonnad loosimise teel ühe või teise numbriga, arvates esimesest ja lõpetades viimasega, vastavalt võistkondade arvule.

Seejärel määratakse automaatselt alloleva tabeli järgi numbrid, mis kohtuvad teineteisega igas voorus.

Kui võistkondade arv on paaritu, siis arv esimeses postikeses väljaspool sulgusid näitab, et selle numbriga võistkond on antud voorus vaba.

3 või 4 võistkonna juures

1. voor	1—(4)	2—3
2. „	(4)—3	1—2
3. „	2—(4)	3—1

5 või 6 võistkonna juures

1. voor	1—(6)	2—5	3—4
2. „	(6)—4	5—3	1—2
3. „	2—(6)	3—1	4—5
4. „	(6)—5	1—4	2—3
5. „	3—(6)	4—2	5—1

9 või 10 võistkonna juures

1. voor	1—(10)	2—9	3—8	4—7	5—6
2. „	(10)—6	7—5	8—4	9—3	1—2
3. „	2—(10)	3—1	4—9	5—8	6—7
4. „	(10)—7	8—6	9—5	1—4	2—3
5. „	3—(10)	4—2	5—1	6—9	7—8
6. „	(10)—8	9—7	1—6	2—5	3—4
7. „	4—(10)	5—3	6—2	7—1	8—9
8. „	(10)—9	1—8	2—7	3—6	4—5
9. „	5—(10)	6—4	7—3	8—2	9—1

11 või 12 võistkonna juures

1. voor	1—(12)	2—11	3—10	4—9	5—8	6—7
2. „	(12)—7	8—6	9—5	10—4	11—3	1—2
3. „	2—(12)	3—1	4—11	5—10	6—9	7—8
4. „	(12)—8	9—7	10—6	11—5	1—4	2—3
5. „	3—(12)	4—2	5—1	6—11	7—10	8—9
6. „	(12)—9	10—8	11—7	1—6	2—5	3—4
7. „	4—(12)	5—3	6—2	7—1	8—11	9—10
8. „	(12)—10	11—9	1—8	2—7	3—6	4—5
9. „	5—(12)	6—4	7—3	8—2	9—1	10—11
10. „	(12)—11	1—10	2—9	3—8	4—7	5—6
11. „	6—(12)	7—5	8—4	9—3	10—2	11—1

Võistluste peakohtuniku aruande vorm

Võistluste aeg

Võistluste läbiviimise koht (linn)

Sportibaasi nimetus

1. Võistlustele registreeritud võistlejate arv (mehed, naised) — spordiklassifikatsiooni ja vanuse järgi.
2. Võistlustele lubatud osavõtjate arv igast spordiorganisatsioonist.
3. Võistkondlikud tulemused.
4. Individuaalsed tulemused.
5. Järgunõuded täitnud võistlejate arv.
6. Võistlustel püstitatud NSV Liidu, Euroopa ja maailmarekordiid või tippsaavutused.
7. Meteoroloogilised tingimused.
8. Haigestumised ja vigastused (kellega, põhjused ja rakendatud abinõud). Majutus- ja võistluspaikade sanitaarne olukord.
9. Protestid, kaebused, nende iseloom ja nende kohta vastuvõetud otsused.
10. Võistlusmääruste ja distsipliini rikkumine võistlejate, esindajate või kohtunike poolt ning rakendatud abinõud.
11. Võistluspaikade, sisustuse ja inventari hinnang.
12. Kohtunikekogu töö iseloomustus.
13. Üldised järeldused ja ettepanekud võistlustulemuste põhjal — võistlustest osavõtnute ettevalmistus.
14. Peakohtunikekogu koosseis (personaalne).
15. Kohtunike üldarv (kategooriate järgi).
16. Kohtunikekogu koosseis ja kohtunike töö hinded.

Märkus. Aruandele lisatakse: võistluste protokollid, mandaatkomisjoni õiend, rekordite vormistamise materjalid.

KINNITATUD

NSV Liidu
 Föderatsiooni presiidiumi istungil nr.
 «.....» 19 a.
 Föderatsiooni vastutav sekretär:

NSV Liidu rekordi või üleliidulise tippsaavutuse registreerimise

AKT*

-
 (spordiala)
1. Rekordi püstitamise aeg
 (aasta, kuu, päev, kellaaeg)
 2. Millistel võistlustel
 (nimetus ja ulatus)
 3. Võistluste koht
 (linn, staadion, bassein, trekk jne.)
 4. Millises harjutuses (distsantsil; raskejõustikus näidatakse ka kaalu-
 kategooria)
 5. Kelle poolt püstitatud:
 - a) perekonnanimi eesnimi
 - isanimi
 - b) sünniaeg (aasta, kuu, päev)**
 - c) spordijärk d) kehakaal (kaalu-
 kategooriate jaoks).
 - e) millisesse kehakultuuriorganisatsiooni kuulub

 (VSÜ ja kehakultuurikollektiivi nimetus)
 - f) rahvus parteilisus
 - h) elukoht

Märkus. Rekordi või tippsaavutuse püstitamisel võistkonna poolt lisatakse aktile võistkonnaliikmete nimekiri kõigi selles punktis märgitud andmetega. Laskevõistluste osas aga ka veel märklehed.

* — Rekordi registreerimise akt peab olema tüpograafiline. Täita selgesti.

** — Noorteklassi võistlejate kohta esitatakse notariaalselt tõestatud sünnitunnistuse ärakiri.

6. Tagajärg saavutati
(näidata auto, mootorratta, skutteri jne.
.....
mark, kangi mudel, relva liik, hobuse nimi jm.)
7. Tehniline tagajärg
(numbrite ja sõnadega)
8. Endine üleliiduline rekord (saavutis) püstitati 19.... a. ja kuulub
(perekonnanimi ja initsiaalid)
tagajärjega
9. Maaailmarekord (Euroopa rekord) tagajärjega
püstitati 19.... a. ja kuulub
10. Andmed kohustusliku riikliku kontrolli ja tembeldamise läbinud mõõtevahendite (ajanäitaja, kaalu, mõõdulindi jm.) kohta, milliseid kasutati rekordi fikseerimisel.

Jrk. nr.	Mõõtevahendi nimetus	Mõõtevahendi nr.	Riikliku kontrolli koht (linn)	Organ, kes viis läbi riikliku kontrolli	Riikliku kontrolli aeg ja tunnistuse nr.	Mõõtevahendite seisukord võistluspäeval

11. Stopperite näidud:

1. ajanäitaja nr., ajamõõtja perekonnanimi
2. " ", " "
3. " ", " "
4. kontrollnäitaja (täidetakse ühe kohustusliku ajanäitaja riknemisel)
5. Pöörde aeg või aeg esimese distantsi finiši ja teise distantsi stardi vahel
(seal, kus vajalik)

Märkus. Auto- ja vee-mootorispori võistlustel 1 ja 5 km distantsil tuleb ajanäitajate näidud märkida igal distantsil eraldi.

Vanem-ajamõõtja:
(allkiri)

12. Vee, ilmastiku olukord (temperatuur, tuule tugevus ja suund) rekordi püstitamisel
13. Jooksuraja, basseini, treki, tõstepõranda jm. mõõtmed
14. Millisel katsel saavutati rekordtagajärg või tippsaavutus
15. Rekordtagajärje või tippsaavutuse telegraafilise või telefonilise teatamise aeg
16. Võistlused peeti vastavalt a. kehtestatud määrustele.
- Peakohtunik
- Vanemkohtunik
- Starter
- Sekretär
- Kohtunik
- Kohtunik

(P. k.) «.....» 19.... a.

NSV Liidu Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu Kesknõukogule,
..... Föderatsioonile

..... Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu
Nõukogu palub kinnitada aktis* näidatud tagajärg

(näidata: NSV Liidu rekord või üleliiduline tippsaavutus)

..... Spordiühingute ja -organisatsioonide Liidu
Nõukogu esimees:

Föderatsiooni esimees:

«.....» 19.... a.

* — Akt tuleb ära saata hiljemalt 5 päeva jooksul rekordi püstitamisest arvates.

SISUKORD

I. Laskeharjutuste liigid ja võistluste iseloom	3
§ 1. Laskeharjutuste liigid	3
§ 2. Võistluste iseloom	3
II. Võistlejad	4
§ 3. Võistlejate vanus	4
§ 4. Võistlejate lubamine võistlustele	4
§ 5. Laskurite kohustused ja õigused	4
§ 6. Ohutusnõuded laskevõistluste korraldamisel	5
§ 7. Esindajad, treenerid ja võistkondade kaptenid	6
§ 8. Korrigeerija	7
III. Kohtunikekogu	8
§ 9. Kohtunikekogu koosseis	8
§ 10. Kohtunikekogu liikmete õigused ja kohustused	9
§ 11. Peakohtunik ja tema asetäitjad	9
§ 12. Peasekretär ja sekretärid	10
§ 13. Vanemkohtunik võistlejate juures	12
§ 14. Relvakohtunik	12
§ 15. Informatsiooni-kohtunik	12
§ 16. Tulejoone vanemkohtunik	13
§ 17. Tulejoone sektorikohtunik	14
§ 18. Märkide joone vanemkohtunik	15
§ 19. Märkide joone sektorikohtunik	16
§ 20. Kontrollkohtunik	17
§ 21. Näitaja	18
§ 22. Tagajärgede arvestamise komisjoni vanemkohtunik	18
§ 23. Tagajärgede arvestamise komisjoni kohtunik	19
§ 24. Võistluste arst	20
§ 25. Võistluste komandant	20
IV. Relvad, riietus ja märklehed	21
§ 26. Relvad ja abivahendid	21
§ 27. Laskuri riietus	24
§ 28. Märklehed	25
V. Laskmise kord ja määrused	26
§ 29. Laskmise kord	26
§ 30. Laskurite asendamine	28
§ 31. Laskmise aeg, käsklused tulejoonel, hilinemised	29
§ 32. Vaheajad laskmisel	32
§ 33. Laskeasendid	33

VI. Takistused, vead, määruste rikkumine, protestid	36
§ 34. Takistused, tõrked, relva rikked	36
§ 35. Vead ja takistused aeglasel laskmisel	40
§ 36. Vead ja takistused kiirlaskmisel	42
§ 37. Võistlusmääruste rikkumine	44
§ 38. Protestid ja avaldused	47
VII. Võistluste tehnilised tulemused	48
§ 39. Tabamuste hindamine	48
§ 40. Saavutatud kohtade kindlaksmääramine	50
§ 41. Nõuded rekordite kinnitamiseks	52
VIII. Harjutuste täitmise tingimused ja kord	55
§ 42. Harjutused laskmiseks armees vintpüssist	55
§ 43. Harjutused laskmiseks vabapüssist	58
§ 44. Harjutused laskmiseks väiksekaliibrilisest vintpüssist	60
§ 45. Harjutused laskmiseks täiskaliibrilisest revolverpüstolist	63
§ 46. Harjutused laskmiseks väiksekaliibrilisest püstolist	64
IX. Võistluste läbiviimise koht	65
§ 47. Laskeväljade (lasketiirude) sisustamine võistlusteks	65
§ 48. Lasketiir laskmiseks musta südamikuga ringmärki	68
§ 49. Lasketiiru sisustamine siluettide laskmiseks	71
§ 50. Lasketiiru sisustamine märgi «Jooksev hirv» laskmiseks	72
§ 51. Lasketiir märgi «Jooksev metskits» laskmiseks	74
Lisad	75

ПУЛЕВАЯ СТРЕЛЬБА
Правила соревнований
На эстонском языке

Обложка Э. Тали.

Эстонское Государственное Издательство
Таллин, Пярнуское шоссе, 10

*

Toimetaja E. Laping
Kunstiline toimetaja H. Keigo
Tehniline toimetaja P. Kass
Korrektor M. Tihane

Ladumisele antud 21. IX 1963. Trükkimisele antud 21. XII 1963. Paber 54×84, ¹/₁₆. Trükipoognaid 5,75. Tingtrükipoognaid 1,72. Arvestuspoognaid 4,82. Trükiarv 2000. Tell. nr. 4515. Trükikoda «Punane Täht», Tallinn, Pikk tn. 54/58.

Hind 17 kop.

Handwritten text at the top of the page, possibly a title or page number, which is partially cut off.

1. Kruqid
2. Kaldad
3. Sembour
4. qrenba
5. Korn
6. Kallkorn
7. Paapre
8. Vaasa
9. qranber
10. Pungar
11. ~~Katla~~

17 kop.

A

25674

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 01129658 1